

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D)
گفتار درمانی**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب هشتاد و یکمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۴۰۰/۹/۲۳

رای صادره در هشتاد و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۰/۹/۲۳ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر شلامرزا حسن زاده

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر مریم بختیاری

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،

بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر ابوالفضل باقری فرد

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در هشتاد و یکمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۰/۹/۲۳ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر بهرام عین اللهی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی

رشته: گفتاردرمانی

دوره: دکتری تخصصی (Ph.D)

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در هشتاد و یکمین جلسه مورخ ۱۴۰۰/۹/۲۳ بر اساس طرح دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

فصل اول

برنامه آموزشی رشته گفتاردرمانی در مقطع

دکتری تخصصی (Ph.D.)

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته گفتار درمانی
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

نام و نام خانوادگی	دانشگاه
آقای دکتر احمدرضا خاتون آبادی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تهران
آقای دکتر مجید سلطانی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی جندی شاپور اهواز
خانم دکتر زهرا سلیمانی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر طلیعه ظریفیان	دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی
خانم دکتر یلدا کاظمی	دانشگاه علوم و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر فرهاد ترابی نژاد	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر فریبا یادگاری	دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

خانم دکتر شهلا خسروی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر فرحناز خواجه نصیری	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر معصومه خیرخواه	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران
خانم دکتر مهراندخت نکاوند	علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی
خانم لیدا طیبی	کارشناس دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

خانم راحله دانش نیا	کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم مریم مراقی	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
خانم زهره قربانیان	کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دوپست و سی و نهمین

جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۴۰۰/۶/۲۸

حاضرین:

- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معارن علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر حاتم بوستانی
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر احمد حائریان اردکانی
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر محمدرضا سلیمی (نماینده سازمان نظام پزشکی)
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر کوروش وحیدشاهی (به نمایندگی از دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی)
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سیدحسین امامی رضوی

مدعوین:

- خانم دکتر فریبا یادگاری
- آقای دکتر فرهاد ترابی نژاد
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب

برنامه آموزشی رشته گفتار درمانی در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

حاضرین:

- آقای دکتر بهرام عین اللهی
- آقای دکتر ابوالفضل باقری فرد
- آقای دکتر یونس پناهی
- آقای دکتر قاسم جان بابایی
- آقای دکتر محمد رئیس زاده
- آقای دکتر محسن نقر
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر نادر ممتازمنش
- آقای دکتر سیدفرشاد علامه
- آقای دکتر سلیمان احمدی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر سیدمهدی رضایت
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر مهدی کدخدازاده
- آقای دکتر آئین محمدی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر سعید هاشمی نظری
- آقای دکتر بهنام ثبوتی
- آقای دکتر ناصر استاد
- آقای دکتر محسن عباسی
- آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی
- خانم دکتر الهه ملکان راد
- خانم دکتر مریم بختیاری
- خانم دکتر مرضیه نجومی

مقدمه:

در حوزه‌ی کلی علوم توانبخشی، آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) بر عهده‌ی متخصصان گفتاردرمانی می‌باشد (انجمن گفتار و شنوایی آمریکا، ۲۰۱۹). دانش‌آموختگان مقطع دکترای تخصصی (Ph.D.) رشته گفتاردرمانی می‌توانند خدمات مختلفی ارائه دهند. آنان به عنوان مسئول حرفه‌ای در موقعیت بالینی برای دانش‌آموختگان کارشناسی و کارشناسی ارشد، و آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی و کارشناسی ارشد نقش ایفا می‌کنند؛ می‌توانند در مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی پروژه‌های بومی و ملی مانند بررسی شیوع اختلالات در زبان فارسی را هدایت کنند، ارزیابی و درمان اختلالات ارتباط، زبان، گفتار و بلع را به مراجعان دارای اختلالات تولید صداهای گفتار، لکنت و اختلالات روانی گفتار، اختلالات اکتسابی و رشدی زبان و اختلالات صوت و بلع ارائه نمایند؛ با استفاده از ابزارها و تجهیزات آزمایشگاهی به طور تخصصی به تحلیل داده‌های زبان، گفتار، ارتباط و بلع بپردازند؛ بر اساس تحلیل داده‌های آزمایشگاهی، اختلال را تشخیص دهند و اهداف و برنامه درمانی مناسب را ارائه نمایند؛ و به اجرای درمان طراحی شده بپردازند. به طور کلی حیطه‌های کاری دانش‌آموختگان دکترای گفتاردرمانی شامل مسئولیت حرفه‌ای سرپرستی و هدایت بالینی، هدایت پروژه‌های تحقیقی خرد و کلان، ارزیابی و تشخیص اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع، طراحی و اجرای درمان‌های تخصصی است.

برنامه‌ی دکتری گفتاردرمانی که از سال ۱۳۸۵ در ایران تأسیس شده است بر ایجاد یک فضای پژوهشی برای محققان، اساتید و دانشجویان متمرکز بوده است و به گسترش پژوهش‌های اصیل و بومی کمک فراوانی کرده است. با توجه به تغییرات علمی و آکادمیک در جهان و در جهت ارتقاء سطح کیفی دوره دکترا، هیئت ممحنه و ارزشیابی رشته گفتاردرمانی بازنگری دروس دکترای گفتاردرمانی را در دستور کار خود قرار داد. مراحل بازنگری شامل انجام نظرسنجی از اساتید، دانشجویان و دانش‌آموختگان دکترای دانشگاه‌های مختلف در کشور، بررسی دوره‌های بین‌المللی، ایجاد نسخه‌ی اولیه برای اساس نتایج نظرسنجی و برگزاری جلسات کارشناسی اعضای هیئت ممحنه و ارزشیابی، نگارش متن دوره، نگارش یا اصلاح طرح درس - ها و منابع مربوطه و ارائه‌ی فرم نهایی بازنگری دوره می‌باشد. بازنگری مستمر دوره دکترا و رفع معایب احتمالی به برگزاری با کیفیت و مؤثر دوره و ارتقاء کیفیت پژوهش‌ها و موارد آموزشی و بالینی منجر خواهد شد.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

گفتاردرمانی

مقطع تحصیلی: دکتری تخصصی (Ph.D.)

speech therapy

تعریف رشته:

رشته گفتاردرمانی یکی از شاخه‌های علوم توانبخشی است که در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.) آموزش‌های لازم جهت تشخیص اختلال گفتار با استفاده از ابزارها و تجهیزات آزمایشگاهی را بطور تخصصی فراهم می‌سازد. دانش‌آموختگان این

دوره می‌توانند علاوه بر ارائه نقش حرفه‌ای در موقعیت‌های بالینی توانایی آموزش مقاطع پایین‌تر و هدایت پروژه‌های پژوهشی بنیادی و کاربردی را به عهده بگیرند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره :

- قبولی در آزمون ورودی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) متطبق با ضوابط و مقررات وزارت بهداشت.
- دارا بودن مدرک کارشناسی ارشد گفتار درمانی یا سایر رشته‌ها از یکی از دانشگاه‌های معتبر داخل یا خارج کشور به شرط دارا بودن مدرک کارشناسی گفتار درمانی که به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسیده باشد جزو شرایط اختصاصی پذیرش دانشجویان است.
- افراد نابینا و افراد ناشنوا نمی‌توانند در آزمون این رشته شرکت نمایند.

*جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدرک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هرسال تحصیلی، به دفترچه آزمون دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

تاریخ گفتاردرمانی را به پیش از سال ۱۹۰۰ نسبت می‌دهند. در این زمان متخصصانی وجود داشتند که به اصلاح گفتار می‌پرداختند و شیوه‌ی فصیح صحبت کردن را به مردم آموزش می‌دادند. اما می‌توان گفت کارهای علمی و آکادمیک گفتاردرمانی در قرن بیستم آغاز شد. از حدود سال ۱۹۱۰ در کشور آمریکا مراکز گفتاردرمانی تشکیل شدند ولی اولین انجمن اصلاح گفتار آمریکا در سال ۱۹۲۵ تأسیس شد که امروزه با عنوان انجمن علمی گفتار و شنوایی آمریکا (ASHA) شناخته می‌شود. در همین زمان اولین دانشجوی دکترای گفتاردرمانی از دانشگاه آیوا فارغ التحصیل شد. کالج استرالیایی گفتاردرمانی نیز در ۱۹۴۹ تشکیل گردید. حدود یک دهه بعد یعنی ۱۹۵۸ در دانشگاه تورنتوی کانادا رشته گفتاردرمانی تأسیس شد. در واقع بروز جنگ جهانی دوم و مصدومان جنگی مبتلا به آسیب‌های گفتار و زبان، ضرورت وجود روش‌های تشخیص و درمان اختلالات گفتار و زبان را دو چندان کرد.

در ایران از سال ۱۹۷۳ (۱۳۵۲ هجری شمسی) رشته گفتاردرمانی تشکیل شد و نهایتاً به دانشگاه علوم پزشکی ایران واگذار گردید. بدین ترتیب اولین دانشگاهی که کارشناسی گفتاردرمانی را تأسیس کرد دانشگاه علوم پزشکی ایران بود. در ابتدا این رشته توسط اساتید خارجی تدریس می‌شد ولی رفته‌رفته با فارغ‌التحصیل شدن دانش‌آموختگان ایرانی، اساتید ایرانی به تدریس و مدیریت این رشته در کشور پرداختند. پس از آن در سال ۱۹۹۲ (۱۳۷۱ هجری شمسی) دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی به صورت هم‌زمان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد گفتاردرمانی را راه‌اندازی کرد و در همان سال دانشگاه علوم پزشکی ایران نیز مقطع کارشناسی ارشد را تشکیل داد. در سال ۱۳۸۵ دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی اولین دوره دکترای رشته گفتاردرمانی را راه‌اندازی کرد. در ادامه دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران و تهران

در سال ۱۳۸۷ در مقطع دکترا دانشجو پذیرش نمودند. در حال حاضر مجموعاً سیزده دانشگاه علوم پزشکی در کشور دارای مقطع کارشناسی، هفت دانشگاه دارای مقطع کارشناسی ارشد و چهار دانشگاه دارای مقطع دکترای تخصصی (Ph.D.) رشته گفتار درمانی هستند.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

- دانشگاهها و مراکز آموزشی گفتاردرمانی، شنوایی شناسی، گوش و حلق و بینی، مغز و اعصاب، اطفال و دندانپزشکی
- مراکز تحقیقاتی مرتبط با گفتاردرمانی و مشکلات گفتار و زبان، رشد، زبان‌شناسی، توانبخشی، علوم شناختی و اعصاب، زیست فناوری، مهندسی پزشکی، آموزش و پرورش
- مراکز ارائه‌دهنده‌ی دوره‌های آموزش مداوم، کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی مکمل
- بخش‌های توانبخشی و گفتاردرمانی (دولتی، خصوصی و خیریه)
- کلینیک‌های گفتاردرمانی و توانبخشی (دولتی، خیریه، خصوصی)، سالمندان
- مراکز بهداشتی-درمانی
- مدارس عادی و کودکان استثنایی
- ستاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- نهادهای قانونی (مانند پزشکی قانونی، نظام پزشکی)
- مراکز رشد و شرکت‌های دانش بنیان و پارک‌های علم و فناوری
- صنایع و شرکت‌های سازنده آزمون‌ها و ابزارها، لوازم و مواد مربوط به حوزه گفتار، زبان و بلع

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

از دانش‌آموختگان رشته گفتاردرمانی انتظار می‌رود با آگاهی از فلسفه علم گفتاردرمانی، دانش عمیق، تفکر انتقادی و مهارت‌های پیشرفته خود را به نحوی مطلوب در فعالیتهای آموزشی، پژوهشی و درمانی به کار گیرند. دلسوزانه و به سبکی حرفه‌ای، با آگاهی از جنبه‌های متنوع آسیب‌های ارتباط، زبان، گفتار، بلع و ناتوانی‌هایی که متعاقب این آسیب‌ها بر زندگی فردی و اجتماعی افراد آسیب‌دیده ایجاد می‌کند در زمینه تولید علم (ارزیابی و درمان مبتنی بر شواهد) و ارائه خدمت تلاش کند تا امکان مشارکت حداکثری آنان را در خانواده و جامعه تسهیل کند. نیازهای بیماران در سطوح مختلف فردی و اجتماعی را شناسایی کرده و راه‌حل‌های مناسب برای درمان اختلالات و بهبود

کیفیت زندگی ارائه داده و به ارتقاء سلامت روانی فرد و اجتماع کمک کنند؛ گفتاردرمانی خدمتی بالینی است که نیازمند شکیبایی است. هر برنامه با ممارست و تمرین مداوم به نتیجه می‌رسد. بنابراین لازم است دانش‌آموختگان رشته گفتاردرمانی در ارائه‌ی خدمت به مراجعان دارای سعه صدر بوده، برای بهبود بخشیدن به افراد دارای اختلال به درک و شناسایی همه جانبه بیمار و شرایط او بپردازند، و دلسوزی و انسان دوستی لازمه را برای برخورد انعطاف‌پذیر با مراجعان داشته باشند.

در عین حال از توان هدایت و اجرای طرح‌های دانش پژوهانه و توسعه‌ای در راستای تولید خدمت برای جامعه برخوردار باشند.

در بازنگاری این برنامه، بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

- برابر دانستن مراجعان فارغ از جنسیت، نژاد، قومیت، خرده فرهنگ، باورهای اجتماعی و فرهنگی و تکریم آنها
- باور داشتن به حقوق انسانی و شأن و کرامت والای مراجعان گفتاردرمانی
- رعایت اخلاق حرفه‌ای در تمام ابعاد آموزشی، پژوهشی و بالینی
- تأکید بر خلاقیت و کارآفرینی، مسئولیت‌پذیری و تعهد اجتماعی
- تلاش بر دستیابی به تعالی علمی و اخلاقی، راستگویی و راستکاری، رعایت ادب و احترام کلامی و رفتاری
- داشتن نگرش مثبت به پیشرفت و تغییر انسان‌ها
- داشتن بینش نسبت به اولویت‌های پژوهشی در کشور یا توجه به ویژگی‌های فرهنگی و زبانی جمعیت ایرانی

دورنما (چشم‌انداز):

با حضور دانش‌آموختگان دکترای تخصصی گفتاردرمانی در ده سال آینده درصد بالایی از اختلالات ارتباطی و بلع سالمندان شناسایی و ارزیابی شده و باعث ارتقاء سلامت سالمندی در کشور خواهد شد. همچنین با غربالگری‌های روتین تکامل کودکان در کشور منجر به شناسایی مبتلایان به آسیب‌های گوناگون ارتباط، گفتار، زبان و بلع در کودکان می‌گردد و با بکارگیری تخصص در حیطه‌های مختلف آسیب ارتباطی می‌تواند راهگشای انجام تحقیقات بومی و نیز ارائه‌ی راه‌حل‌های ارزیابی و درمان و ایجاد زمینه‌های ارتقاء ارتباطی جامعه گردد. به این ترتیب با اجرای برنامه‌های غربالگری و تشخیص زودهنگام می‌توان به پیشگیری و درمان به موقع اختلالات ارتباطی در کشور کمک کرد.

رسالت (ماموریت):

رسالت اصلی برنامه دکترای تخصصی گفتاردرمانی، فراهم آوردن مسیری معتبر و علمی برای تربیت نیروی انسانی متخصص و آگاه به مسائل عملی روز، توانمند، مسئولیت‌پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه‌ی ارتباط، زبان، گفتار، بلع و اختلالات آن است. دانشجویان دکترای گفتاردرمانی پس از گذراندن دوره‌های آکادمیک، با هدایت و مشاوره توسط اعضای هیئت علمی و کسب مهارت در حوزه آموزش و پژوهش آماده می‌شوند تا به شکلی مؤثر، کارآمد و مبتنی بر شواهد، دانش تخصصی و به روز خود را در زمینه‌های آسیب‌شناسی، ارزیابی و درمان ارتباط، زبان، گفتار، بلع و اختلالات آن در اختیار جامعه قرار دهند. در راستای کسب مهارت در حوزه‌های بین‌رشته‌ای دانشجویان دکترای تشویق می‌شوند تا با اعضاء هیأت علمی از گروه‌های دیگر در زمینه‌های آموزشی و پژوهشی همکاری و کسب تجربه کنند تا در آینده بتوانند هدایت یا اجرای طرح‌های پژوهشی در حوزه‌های یادشده را به عهده بگیرند.

اهداف کلی:

- ۱) تربیت نیروی متخصص و حرفه‌ای در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی، درمانی، فناوری، مدیریت و خدمات تخصصی گفتاردرمانی مبتنی بر دیدگاه‌ها و رویکردهای علمی به روز در حوزه‌های اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع
- ۲) مشارکت در سیاست‌گذاری توسعه‌ی سلامت و خدمات توانبخشی با توجه به نقش ارتباط، زبان، گفتار و بلع

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان در نقش‌های آموزشی، پژوهشی، مشاوره‌ای، تشخیصی - گفتاردرمانی، پیشگیری، خدمات آزمایشگاهی، مولد و مدیریتی به شرح زیر است:

در نقش آموزشی

- دانش‌آموختگان دکترای گفتاردرمانی می‌توانند به عنوان مربی واحد کارآموزی دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا و تدریس واحدهای نظری رشته گفتاردرمانی به کار گرفته شوند.
- آموزش به خانواده‌ی فرد مبتلا به اختلالات گفتار و آموزش به جامعه

در نقش پژوهشی و فناوری

- دانش‌آموختگان دکترای گفتاردرمانی می‌توانند به طور مستقل پروژه‌های پژوهشی را طراحی و اجرا کنند.
- هدایت پایان‌نامه‌های ارشد و دکترا
- هدایت هسته‌های فناورانه

در نقش مشاوره‌ای - ارتباطی

- ارائه‌ی مشاوره در حوزه‌های ارتباط، زبان، گفتار و بلع
- ارائه‌ی مشاوره در طرح‌های پژوهشی مرتبط با حوزه‌های ارتباط، گفتار و زبان

در نقش تشخیصی - گفتاردرمانی

دانش‌آموخته‌ی دکترا علاوه بر نقش‌های تعریف شده برای دانش‌آموخته‌ی کارشناسی و کارشناسی ارشد به طور تخصصی‌تر بر اساس رویکرد فعالیت مبتنی بر شواهد و تحلیل داده‌های آزمایشگاهی فعالیت می‌کند که نقش‌های زیر را نیز دربرمی‌گیرد:

- تشخیص علایم و نشانه‌های اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی)
- تشخیص عوامل محیطی، جسمی و خانوادگی مؤثر در تشدید و یا بهبود اختلال در موارد فوق

- طراحی و اجرای صحیح روش‌های گفتار درمانی در اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی)

در نقش پیشگیری

- پیشگیری اولیه به منظور جلوگیری از بروز اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع
- پیشگیری ثانویه به منظور جلوگیری از تشدید اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع
- پیشگیری در سطح سوم از طریق ارزیابی و درمان اختلالات ارتباط، گفتار، زبان و بلع

در نقش خدمات آزمایشگاهی

- انجام مستقل و تفسیر داده‌های مستخرج از ابزارهای آزمایشگاهی زیر:
Systematic Analysis of Computerized Language Analysis (Clan) و
Language Transcripts (SALT) در تحلیل داده‌های زبانی
- Electromyography (EMG) در تحلیل عملکرد عضلات ناحیه صورت و گردن
- event-related potential (ERP), Transcranial direct current stimulation (tDCS) و
Repetitive transcranial magnetic stimulation (rTMS)

در نقش مولد

طراحی و تولید ابزارهای بومی تخصصی (ترم افزار یا سخت افزار و هرگونه فناوری‌های مرتبط) در حوزه‌ی ارتباط، گفتار، زبان، و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی) به تنهایی و یا به صورت مشترک با متخصصان مهندسی مانند مهندسی پزشکی

در نقش مدیریتی

- نظارت بر فعالیت بالینی دانش‌آموختگان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته گفتار درمانی
- مدیریت مراکز گفتار درمانی
- مدیریت آزمایشگاه تحلیل داده‌های گفتار و زبان

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارت‌های ارتباطی - تعامل
- آموزش
- پژوهش و نگارش مقالات علمی
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت‌های مدیریت (سیاست‌گذاری - برنامه‌ریزی - سازماندهی - پایش، نظارت و کنترل - ارزشیابی) مبتنی بر شواهد
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)

جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و کدهای درسی مرتبط با آنها:

ردیف	توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی مرتبط
۱	آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> • آموزش به فرد، خانواده و جامعه به منظور پیشگیری از بروز و تشدید اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع • تدریس واحدهای دانشگاهی در مقاطع مختلف 	۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵
۲	پژوهش و فناوری	<ul style="list-style-type: none"> • طراحی و اجرای پژوهش‌های مرتبط با رشته گفتاردرمانی مبتنی بر نیازهای جامعه • پژوهش در زمینه طراحی و ساخت ابزارهای جدید در حیطه‌های تخصصی گفتاردرمانی 	۲۴، ۲۰، ۱۸، ۱۶، ۱۵
۳	مشاوره‌ای - ارتباطی	<ul style="list-style-type: none"> • برقراری ارتباط مؤثر با افراد دارای اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و خانواده‌های آنها و ارائه مشاوره‌های لازم • ارائه مشاوره‌های لازم به تیم متخصصان 	۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵
۴	تشخیصی - گفتاردرمانی	<ul style="list-style-type: none"> • تشخیص علایم و نشانه‌ها، نوع و شدت، و عوامل مؤثر در تشدید و یا بهبود اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) با رویکردهای مبتنی بر شواهد • شناسایی نیاز بیمار و خانواده‌ی او برای ارجاع به سایر متخصصان 	۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۲۲-۲۳-۲۴-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵

	<ul style="list-style-type: none"> • به‌کارگرفتن نتایج ارزیابی‌های پایه و تکمیلی در غربالگری، ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) با رویکردهای مبتنی بر شواهد • طراحی و اجرای صحیح روش‌های گفتار درمانی (در آسیب‌های تکاملی زبان، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)، اختلالات صوت، اختلالات گفتار در شکاف کام، اختلالات صدای گفتار و اختلالات اکتسابی زبان) با رویکردهای مبتنی بر شواهد 		
<p>۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱- ۱۲-۱۳-۱۴-۲۲-۲۳-۲۶- ۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲- ۳۳-۳۴-۳۵</p>	<ul style="list-style-type: none"> • پیشگیری اولیه به منظور جلوگیری از بروز اختلالات تکاملی زبان، آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلالات مختلف • پیشگیری ثانویه به منظور جلوگیری از تشدید اختلالات تکاملی زبان، آسیب‌های ارتباطی-زبانی • پیشگیری در سطح سوم از طریق ارزیابی و گفتار درمانی اختلالات تکاملی زبان، آسیب‌های ارتباطی-زبانی 	<p>پیشگیری</p>	<p>۵</p>
<p>۱۷</p>	<ul style="list-style-type: none"> • انجام مستقل و تفسیر داده‌های مستخرج از ابزارهای آزمایشگاهی زیر: • ویدئواستروبوپسکوپی (Videostroboscopy)، نرم‌افزار Praat، نیزومتری (Nasometry)، پالاتوگرافی (Palatography)، گلوٹوگرافی (Glottography)، لارینگوگرافی (laryngography)، نیزولارینگوپسکوپی (Nasolaryngoscopy)، Transcranial direct current stimulation (tDCS)، event-related potential (ERP) Repetitive transcranial magnetic stimulation (rTMS) <p>به‌کارگرفتن نرم‌افزارهای تحلیل نمونه‌های زبانی مانند Child Language Data Exchange System (CHILDES) Systematic Analysis of Language Transcripts (SALT) و مشابه آنها</p>	<p>خدمات آزمایشگاهی</p>	<p>۶</p>

۲۵ و ۲۱	<ul style="list-style-type: none"> طراحی و تولید ابزارهای بومی تخصصی (نرم افزار یا سخت افزار و هرگونه فناوری‌های مرتبط) در حوزه‌ی ارتباط، گفتار، زبان، و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) به تنهایی و یا به صورت مشترک با متخصصان مهندسی مانند مهندسی پزشکی 	مولد	۷
۲۲	<ul style="list-style-type: none"> نظارت بر فعالیت بالینی دانش‌آموختگان مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد رشته‌ی گفتاردرمانی مدیریت مراکز گفتاردرمانی و توانبخشی مدیریت آزمایشگاه تحلیل داده‌های گفتار و زبان 	مدیریتی	۸

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

حداقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری				مهارت
کل دفعات	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	
۲۷	۶	۹	۱۲	کاربرد و تفسیر داده‌های حداقل ۳ مورد از تجهیزات زیر: Electromyography (EMG) سطحی، event-related potential (ERP). Repetitive .Transcranial direct current stimulation (tDCS) .transcranial magnetic stimulation (rTMS) fiberoptic endoscopic evaluation of swallowing (FEES) Child Language Data Exchange System (CHILDES) Systematic Analysis of Language Transcripts (SALT) توروفیدبک، .Eye Tracking .Nasoendoscopy. Articulography .vital stim و Computerized speech lab. (CSL) X Observer
۱۱	۳	۳	۵	اجرای مدل آندرسون در سوپروایزری و اجرای عملی مدل‌های مختلف مهارت‌های ارتباطی، تفکر انتقادی، استدلال بالینی، بازخورد دادن

۱۳	۳	۵	۵	جمع‌آوری داده با motion capture
۱۳	۳	۵	۵	تحلیل سیگنال‌ها با نرم افزارهای بیومتریک و Vicon
۷۰	۱۰	۳۰	۳۰	<p>بازسازی سیگنال</p> <p>Aliasing</p> <p>Quantization</p> <p>PCM Encoder/Decoder</p> <p>حذف نویز</p> <p>فیلترگذاری در پردازش صوت</p> <p>فشرده‌سازی سیگنال صوتی</p> <p>طراحی فیلتر ساده به کمک متوسط گیری و کانولوشن</p> <p>کاربرد فیلترهای</p> <p>finite impulse response filter (FIR)</p> <p>و</p> <p>infinite impulse response filter (IIR)</p> <p>معرفی و پیاده سازی فیلتر برای پردازش صوت</p> <p>تشخیص صوت مقدماتی با استفاده از الگوریتم ساده</p>
۱۳	۳	۵	۵	کار عملی با نیزولارنگوسکوپ
۱۸	۳	۵	۱۰	ارائه مشاوره‌ی اختلال صوت بر بالین بیمار در بیمارستان یا سایر مراکز پزشکی
۲۸	۸	۱۰	۱۰	اجرای عملی ارزیابی و درمان بیمار مبتلا به لکنه میتنی بر مدل‌های عصب - روان شناسی زبان، مدل واجی، پردازش های دستوری و معنایی و مدل پردازش‌های هیجانی
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی، نمره‌دهی و تفسیر ارزیابی‌های مهارت‌های شناختی executive function در افراد سالم و دارای دمانس
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی، نمره‌دهی و تفسیر ارزیابی‌های گفتار، زبان در دمانس
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی ارزیابی‌ها در کودک اختلال طیف اوتیسم مانند چک‌لیست ارتباطی کودکان، پرسشنامه‌ها و سیستم‌های طبقه‌بندی عملکرد ارتباطی و تفسیر آنها
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی رویکردهای درمانی بهبود مهارت‌های رفتار ارتباطی اختلال

				طیف اوتیسم Picture .Pivotal Response , Social Stories, Training Supporting .Exchange Communication System (PECS)
				Knowledge in Language and Literacy
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی تکنیک‌های ارزیابی مهارت‌های زبانی (تحلیل نمونه‌ی زبانی) و شناختی (با تمرکز بر حافظه فعال واج شناختی) در کودک دارای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان) مبتنی بر شواهد
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی تکنیک‌های درمان مهارت‌های زبانی (narrative language based intervention) و شناختی (با تمرکز بر حافظه فعال واج شناختی) در کودک دارای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان) مبتنی بر شواهد
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی تکنیک‌های ارزیابی و درمان اختلالات ارتباطی (کلامی - غیر کلامی) کودکان مبتلا به آسیب‌های مغزی مبتنی بر شواهد
۱۳	۳	۵	۵	کار عملی با fiberoptic endoscopic evaluation of swallowing (FEES) ثبت اطلاعات
۱۳	۳	۵	۵	کار عملی با Transcranial direct current stimulation (tDCS) در درمان بیماران مبتلا به اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
۱۲	۲	۵	۵	انجام و تفسیر ارزیابی‌های اکوستیک و/یا انجام و تفسیر نيزواندوسکوپی حنجره و سیستم بلع دهانی - حلقی و/یا تفسیر اولتراسوند و/یا تفسیر Magnetic resonance imaging (MRI)
۱۲	۲	۵	۵	اجرای عملی آونویسی گفتار دو بیمار مبتلا به اختلالات گفتار و تشدید در شکاف کام
۱۳	۲	۵	۵	اجرای عملی رویکردهای درمانی نوروسایکولوژی شناختی، تحریکی، عصبی - زبان شناختی برای مبتلا به آفازی
۱۲	۲	۵	۵	اجرای عملی ارزیابی شاخص‌های گفتار و زبان در حوزه‌ی مهارت‌های پیش-زبانی، واج‌شناسی، صرف و نحو، معنی‌شناسی (واژگان، روابط معنایی)، کاربرد شناسی زبان، نوا و سرعت گفتار

۲۷	۶	۹	۱۲	<p>کاربست و تفسیر داده‌های حداقل ۳ مورد از تجهیزات زیر:</p> <p>Electromyography (EMG) سطحی.</p> <p>event-related potential (ERP)</p> <p>Repetitive .Transcranial direct current stimulation (tDCS)</p> <p>fiberoptic .transcranial magnetic stimulation (rTMS)</p> <p>Child .endoscopic evaluation of swallowing (FEES)</p> <p>. Language Data Exchange System (CHILDES)</p> <p>.Systematic Analysis of Language Transcripts (SALT)</p> <p>نوروفیدبک.</p> <p>.Eye Tracking</p> <p>.Articulography</p> <p>. Nasoendoscopy</p> <p>.vital stim</p> <p>و Computerized speech lab.(CSL)</p> <p>X Observer</p>
۱۱	۳	۳	۵	<p>اجرای مدل اندرسون در سوپروایزری و اجرای عملی مدل‌های مختلف مهارت‌های ارتباطی، تفکر انتقادی، استدلال بالینی، بازخورد دادن</p>
۱۳	۳	۵	۵	<p>جمع‌آوری داده یا motion capture</p>
۱۳	۳	۵	۵	<p>تحلیل سیگنال‌ها با نرم افزارهای بیومتریک و Vicon</p>
۷۰	۱۰	۳۰	۳۰	<p>بازسازی سیگنال</p> <p>Aliasing</p> <p>Quantization</p> <p>PCM Encoder/Decoder</p> <p>حذف نویز</p> <p>فیلترگذاری در پردازش صوت</p> <p>فشرده‌سازی سیگنال صوتی</p> <p>طراحی فیلتر ساده به کمک متوسط‌گیری و کانولوشن</p> <p>کاربرد فیلترهای</p> <p>finite impulse response filter (FIR)</p>

3

infinite impulse response filter (IIR)

معرفی و پیاده سازی فیلتر برای پردازش صوت تشخیص صوت مقدماتی با استفاده از الگوریتم ساده

۱۳	۳	۵	۵	کار عملی با نيزولارنگوسکوپي
۱۸	۳	۵	۱۰	ارائه مشاوره‌ی اختلال صوت بر بالین بیمار در بیمارستان یا سایر مراکز پزشکی
۲۸	۸	۱۰	۱۰	اجرای عملی ارزیابی و درمان بیمار مبتلا به لکنت مبتنی بر مدل‌های عصب - روان شناسی زبان، مدل واجی، پردازش های دستوری و معنایی و مدل پردازش های هیجانی
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی، نمره‌دهی و تفسیر ارزیابی‌های مهارت‌های شناختی executive function در افراد سالم و دارای دمانس
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی، نمره‌دهی و تفسیر ارزیابی‌های گفتار، زبان در دمانس
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی ارزیابی‌ها در کودک اختلال طیف اوتیسم مانند چک لیست ارتباطی کودکان، پرسشنامه‌ها و سیستم‌های طبقه‌بندی عملکرد ارتباطی و تفسیر آنها
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی رویکردهای درمانی بهبود مهارت‌های رفتار ارتباطی اختلال طیف اوتیسم Picture .Pivotal Response , Social Stories, Training Supporting ,Exchange Communication System (PECS) Knowledge in Language and Literacy
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی تکنیک‌های ارزیابی مهارت‌های زبانی (تحلیل نمونه‌ی زبانی) و شناختی (با تمرکز بر حافظه فعال واج شناختی) در کودک دارای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان) مبتنی بر شواهد
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی تکنیک‌های درمان مهارت‌های زبانی (language narrative based intervention) و شناختی (با تمرکز بر حافظه فعال واج شناختی) در کودک دارای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه‌ی زبان) مبتنی بر شواهد
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی تکنیک‌های ارزیابی و درمان اختلالات ارتباطی (کلامی - غیر کلامی) کودکان مبتلا به آسیب‌های مغزی مبتنی بر شواهد

۱۳	۳	۵	۵	کار عملی با fiberoptic endoscopic evaluation of swallowing (FEES) و ثبت اطلاعات
۱۳	۳	۵	۵	کار عملی با Transcranial direct current stimulation (tDCS) در درمان بیماران مبتلا به اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
۱۲	۴	۵	۵	انجام و تفسیر ارزیابی‌های اکوستیک و/یا انجام و تفسیر نیزوآندوسکوپی حنجره و سیستم بلع دهانی - حلقی و/یا تفسیر اولتراسوند و/یا تفسیر Magnetic resonance imaging (MRI)
۱۲	۲	۵	۵	اجرای عملی آواتوئسی گفتار دو بیمار مبتلا به اختلالات گفتار و تسدید در شکاف کام
۱۳	۳	۵	۵	اجرای عملی رویکردهای درمانی نوروسایکولوژی شناختی، تحریکی، عصبی - زبان شناختی برای مبتلا به آفازی
۱۲	۲	۵	۵	اجرای عملی ارزیابی شاخص‌های گفتار و زبان در حوزه‌ی مهارت‌های پیش- زبانی، واج‌شناسی، صرف و نحو، معنی‌شناسی (واژگان، روابط معنایی)، کاربرد شناسی زبان، نوا و سرعت گفتار

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

آموزش مبتنی بر وظایف حرفه‌ای (Task based Education)

آموزش توأم دانشجو و استاد محور

آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based Education)

آموزش جامعه‌نگر (community oriented Education)

آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based Education)

آموزش مبتنی بر آزمایشگاه (Lab based Education)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانس‌های داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین‌رشته‌ای، بین‌دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation
- گزارش صبحگاهی - راندهای کاری و آموزشی - آموزش سرپایی - آموزش در اتاق عمل (مشاهده‌ی جراحی شکاف کام، حنجره، کاشت حلزون)، اتاق اقدامات عملی یا آزمایشگاه
- استفاده از تکنیک‌های شبیه‌سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی بیماران (۱) را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه بازنگری می‌شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- در صورت کار با حیوانات، مقررات اخلاقی (۳) مرتبط را دقیقاً رعایت نمایند.
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)
- از منابع و تجهیزات که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱، ۲، ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف - روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

*OSCE

*عملی

*شفاهی

*کتبی

ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمون‌های انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است.
تبصره ۱: آزمون‌های درون‌گروهی در اختیار گروه آموزشی قرار دارد. آزمون‌های کشوری طبق مقررات کشوری برگزار شود.

ب- دفعات ارزیابی:

*نهایی

*دوره‌ای

*مستمر

درصد مجازی یا غیر مجازی بودن دروس:

تمام دروس نظری می‌تواند به شکل‌های حضوری یا مجازی برگزار گردد. دروس کارآموزی صرفاً به شکل حضوری قابل انجام است. درس آزمایشگاه بخش نظری به صورت حضوری و مجازی و بخش عملی به شکل حضوری قابل انجام است.

*لازم به ذکر است در صورت وجود امکانات زیر، دروس کارآموزی نیز تا ۷۰ درصد امکان ارائه‌ی مجازی دارند:

۱. اینترنت پرسرعت

۲. پلتفرم‌های پر قدرت ویدئو کنفرانس یا ویزیت از راه دور مانند زوم

۳. هدست‌های بی‌سیم حداقل دو دستگاه

۴. پلتفرم‌های ویزیت بیماران مجازی مانند سیمیوکیس

فصل دوم

حداقل نیازهای برنامه‌های آموزشی رشته گفتار‌درمانی در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D)

حداقل هیأت علمی مورد نیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

- اعضاء هیأت علمی ثابت تمام وقت بر اساس مصوبه شورای گسترش در رشته: گفتاردرمانی

تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

در این دوره اساتید گروه‌های تخصصی مغز و اعصاب، علوم اعصاب، زبان‌شناسی، روان‌شناسی و روانپزشکی، مهندسی پزشکی، مهندسی کامپیوتر، متخصصان کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، فیزیولوژی، آمار، رشته‌های توانبخشی و اپیدمیولوژی می‌توانند بر حسب نیاز در تدریس کمک کنند.

کارکنان آموزش دیده‌ی مورد نیاز (دارای مهارت فنی مشخص) برای اجرای برنامه:

۱. یک نفر کارشناس آزمایشگاه (کارشناسی ارشد گفتاردرمانی یا مهندسی پزشکی)

۲. سه نفر کارشناس با مدرک کارشناسی ارشد گفتاردرمانی

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- فضای مستقل برای گروه آموزشی شامل اتاق مدیرگروه و اتاق به تعداد اساتید در داخل دانشکده توانبخشی

- کلاس‌های درسی - اتاق دانشجویان - اینترنت با سرعت کافی

سالن کنفرانس - بایگانی آموزش

- کتابخانه - اتاق اساتید - اتاق رایانه

- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

الف- فضای فیزیکی آموزش

- به ازاء هر دوره پذیرش دانشجو حداقل یک کلاس آموزشی مجهز به وسایل سمعی - بصری پیش‌بینی شده باشد.

- فضای آزمایشگاهی برای آزمایشگاه گفتار و زبان

- سالن کنفرانس در فضای دانشکده توانبخشی

ب- فضای فیزیکی بالینی

- هر دانشجو برای انجام واحد کارآموزی به ۱ اتاق درمان استاندارد دسترسی داشته باشد.

- اتاق درمان استاندارد برای رشته گفتاردرمانی باید شرایط زیر را داشته باشد:

۱. حداقل ۳ در ۳ و حداکثر ۳ در ۵ متر مربع باشد.

۲. نور طبیعی داشته باشد.

۳. حداکثر سر و صدای اتاق 50 db باشد.

۴. به سرویس‌های بهداشتی دسترسی آسان داشته باشد.

۵. دسترسی آسان به اتاق درمان (در طبقه همکف باشد یا قابلیت دسترسی به آسانسور وجود داشته باشد).

۶. سیستم گرمایشی، سرمایشی و تهویه مناسب وجود داشته باشد.

۷. همچنین لازم است یکی از اتاق‌های درمان هر کلینیک مجهز به دوربین مدار بسته با چرخش زاویه (یا آینه‌ی یک طرفه) و دارای سیستم صوتی با کیفیت گردد.

فضاها و عرصه‌های اختصاصی مورد نیاز:

عرصه‌ی آموزشی و بالینی، مراکز بهداشتی درمانی، بیمارستان و کلینیک‌های تخصصی و آزمایشگاه تخصصی
جمعیت‌ها یا نمونه‌های مورد نیاز:

- مراجعان دارای اختلال ارتباط. گفتار. زبان، شناخت و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
- جمعیت نرمال در سنین مختلف

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه‌ای) مورد نیاز:

- ویدئو پروژکتور
 - Visualizer
 - سیستم کامپیوتری دارای اتصال به اینترنت
 - LCD
 - تجهیزات مربوط به آموزش مجازی
 - وایت بورد یا اسمارت بورد یا ای بورد
 - وسایل کمک آموزشی و درمانی برای کودکان و بزرگسالان در عرصه‌ی بالینی
 - تجهیزات تخصصی دیجیتال مانند voice recorder
 - دوربین فیلمبرداری
 - نرم افزارهای تحلیل نمونه گفتار و زبان (مانند CHILDES، SALT و مشابه آنها)
 - نرم افزارهای آموزشی مناسب برای محیط‌های بالینی
 - E Prime، PRAAT یا هر نرم افزاری که می‌توان برای ثبت زمان واکنش استفاده کرد مثل DMDX
- از دستگاه‌های زیر حداقل ۲ مورد موجود باشد:

- نیرومتر
- دستگاه ارزیابی بلع (FEES)
- CSL
- ERP
- Eye Tracking
- استروبواسکوپ
- دستگاه آنالیز حرکت (Motion analysis)
- اولتراسوند

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته گفتار درمانی
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D)

مشخصات دوره:

۱- نام دوره: دکتری تخصصی (Ph.D) گفتاردرمانی

۲- طول دوره و ساختار آن:

طول دوره مطابق با آیین‌نامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D) مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می باشد.

۳- تعداد کل واحدهای درسی: ۴۲ واحد

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۴۲ واحد است که به شرح زیر می باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	۱۶ واحد
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)	۶ واحد
پایان‌نامه	۲۰ واحد
جمع کل	۴۲ واحد

جدول الف - دروس کمبود یا اجبرانی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی

پیش‌نیاز یا هم‌زمان	تعداد ساعات درسی				تعداد واحد درسی				نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	کارآموزی	عملی	نظری	جمع		
-	۲۶	-	۱۷	۹	-	۰/۵	۰/۵	۱	سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی*	۰۱
-	۲۶	-	۱۷	۹	-	۰/۵	۰/۵	۱	مقدمانی بر عصب روان-شناسی زبان	۰۲
-	۵۱	۵۱	-	-	۱	-	-	۱	کارآموزی بالینی ۱	۰۳
-	۵۱	۵۱	-	-	۱	-	-	۱	کارآموزی بالینی ۲	۰۴
-	۵۱	۵۱	-	-	۱	-	-	۱	کارآموزی بالینی ۳	۰۵
-	۲۶	-	۱۷	۹	-	۰/۵	۰/۵	۱	گفتاردرمانی در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان	۰۶
-	۵۱	-	۲۴	۱۷	-	۱	۱	۲	گفتاردرمانی در اختلال تکاملی خواندن و نوشتن	۰۷

۰۸	گفتاردرمانی در اختلال طیف اتیسم	۱	۰/۱۵	۰/۱۵	-	۹	۱۷	-	۲۶
۰۹	گفتاردرمانی در اختلالات اکتسابی زبان	۲	۱/۱۵	۱/۱۵	-	۲۶	۱۷	-	۴۳
۱۰	گفتاردرمانی در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)	۱	۰/۱۵	۰/۱۵	-	۹	۱۷	-	۲۶
۱۱	گفتاردرمانی در اختلالات روانی گفتار	۲	۱/۱۵	۰/۱۵	-	۲۶	۱۷	-	۴۳
۱۲	گفتاردرمانی در اختلالات صوت	۲	۱	۱	-	۱۷	۲۴	-	۵۱
۱۳	گفتاردرمانی در اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های جمجمه ای-چهره ای	۱	۰/۱۵	۰/۱۵	-	۹	۱۷	-	۲۶
۱۴	گفتاردرمانی در اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی	۲	۱/۱۵	۰/۱۵	-	۲۶	۱۷	-	۴۳
		جمع		۱۹					

دانشجو موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر تعداد ۱۶ واحد از دروس کمبود جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

برای دانشجویانی که از کارشناسی ارشد رشته‌هایی غیر از گفتاردرمانی یا از نظام قدیم کارشناسی ارشد گفتاردرمانی (قبل از بازنگری ابلاغی سال ۱۳۹۹) آمده‌اند، گذراندن دست کم ۲ واحد از ۳ واحد کارآموزی الزامی است.

* گذراندن این درس برای همه‌ی دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانیده‌اند به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی می‌باشد.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی

پیشنیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی				تعداد واحد درسی				نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	عملی	نظری	کارآموزی	عملی	نظری	جمع		
-	۸۵		۶۸	۱۷		۲	۱	۳	مفاهیم پیشرفته آمار و کاربرد عملی آن‌ها در نرم افزارهای تحلیل آماری	۱۵
۱۵	۶۸		۳۴	۳۴		۱	۲	۳	روش تحقیق پیشرفته	۱۶
-	۸۵		۶۸	۱۷		۲	۱	۳	آزمایشگاه گفتار و زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)	۱۷
۱۵ و ۱۶	۳۴		۳۴	-		۱	-	۱	سمینار پژوهشی در اختلالات گفتار و زبان	۱۸
-	۱۷		-	۱۷		-	۱	۱	اخلاق در گفتاردرمانی	۱۹
-	۱۷		-	۱۷		-	۱	۱	فلسفه علم و نظریه پردازی در علم آسیب شناسی گفتار و زبان	۲۰
-	۱۷		-	۱۷		-	۱	۱	ایده برداری، کارآفرینی و اصول کسب و کار	۲۱
-	۱۰۲	۱۰۲		-	۲		-	۲	آموزش سوپروایزری در آسیب شناسی گفتار و زبان	۲۲
-	۵۱	۵۱		-	۱		-	۱	کارآموزی تخصصی	۲۳
				۳۰					پایان نامه	۲۴
				۳۶					جمع کل	

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) رشته گفتاردرمانی

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی		
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع
۲۵	پردازش سیگنال و کاربرد آن در آسیب شناسی گفتار و زبان	۴	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۲۶	مدل های شناختی در درک و تولید گفتار و زبان	۴	۲	-	۳۴	-	۳۴
۲۷	مباحث پیشرفته آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات صوت	۴	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۲۸	مباحث پیشرفته در آسیب شناسی، ارزیابی و درمان لکنت	۴	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۲۹	اختلالات شناختی ارتباطی	۴	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۳۰	رشد زبان و شناخت در کودکان طبیعی و دارای آسیب زبانی	۴	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۳۱	روش های پیشرفته ارزیابی و درمان اختلالات بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۳۲	اختلالات گفتار و تشدید در شکاف کام	۴	۱/۵	۱/۵	۲۶	۱۷	۴۳
۳۳	کنترل حرکتی گفتار	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴
۳۴	توانبخشی شناختی و عصبی در آفازی	۴	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
۳۵	شاخص های ارزیابی و تحلیل گفتار و زبان	۲	۱	۱	۱۷	۳۴	۵۱
		جمع			۲۳		

* دانشجو باید ۶ واحد از دروس فوق (جدول ج) را با موفقیت با موضوع پایان نامه مورد نظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

عناوین کارگاه‌های آموزشی دوره:

کارگاه‌های زیر الزامی است:

- روش‌ها و اصول تدریس (۱۶ ساعت)
- روش مقاله نویسی علمی (۸ ساعت)
- روش نگارش پروپوزال (۲۴ ساعت)
- اخلاق در پژوهش (۸ ساعت)
- روش تحقیق مرور نظام مند و فراتحلیل (۴۰ ساعت)

کارگاه‌های زیر پیشنهادی است:

- روش تحقیق کارآزمایی بالینی تصادفی شده (۲۴ ساعت)
- کاربرد نرم افزارهای آماری در تحلیل داده ها (۳۳ ساعت)
- اقتصاد سلامت در اقدامات بالینی و پژوهشی (۸ ساعت)
- کارگاه سلامت دیجیتال (۱۶ ساعت)

(تمام کارگاه ها اعم از الزامی یا پیشنهادی قبل از آزمون جامع گذرانده شود)

کد درس: ۰۱

نام درس: سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: (نظری - عملی)

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خرنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزارها را در چند موتور جستجوگر Bing, Yahoo, google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو و عوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی(Truncation) مانند asterisk کاربرد پیرانتزها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی بر نتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer, Mozilla firefox, Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه‌ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed, Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations) . مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و فایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی): انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not, Or, And در جستجوگر PubMed (در کلاس)

- آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر
- آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer, Mozilla firefox, Google chrome و امکانات آنها(کار عملی: مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک)
- آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع
- آشنایی با ناشرین مانند Elsevier, EBSCO, Wiley, Springer
- آشنایی با بانک ها و منابع اطلاعاتی Web of Science, Science, Scopus, proQuest, Biological Abstract و ...
- آشنایی با پایگاه های استنادی
- آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib, Iranmedex, Irandoc و ...
- روش های جستجو از طریق سرعنوان های موضوعی پزشکی (MeSH)
- آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation)، سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان (H-index) در بانک های اطلاعات ذی ربط
- آشنایی با کاربرد DOI
- آشنایی با PubMed و مجموعه ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم افزارهای آنلاین موجود در آن
- آشنایی با نرم افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

تنیوه ارزشیابی دانشجوی:

- آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪
- آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪
- انجام تکالیف ۱۵٪
- حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

منابع اصلی درس:

- www.medlib.ir
- www.proquest.com
- www.ncbi.nlm.nih.gov

کد درس: ۰۲

نام درس: مقدماتی بر عصب روان‌شناسی زبان

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۵، ۰ واحد نظری - ۵، ۰ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش دانش نظری و عملی دانشجویان در زمینه ارتباط مغز و زبان با تأکید بر اصول کلی عصب روان‌شناسی زبان

شرح درس: در این درس دانشجویان با جایگاه زبان در مغز و چگونگی پردازش زبان در نیمکره‌های مغزی در افراد سالم و بیمار آشنا شده و ضمن آشنایی با آزمون‌های پرکاربرد عصب روان‌شناسی، نحوه انجام آنها را فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری)

۱. مروری بر عملکرد زبان و نیمکره‌های مغزی
 - a. تفاوت‌های فردی در سازمان دهی زبان در مغز
 - b. تخصصی شدن نیمکره‌های مغزی
 - c. نقش ساختارهای قشری و زیر قشری در پردازش زبان
۲. مروری بر عملکردهای عالی قشر مغز
 - a. حافظه و یادگیری
 - b. هیجان
 - c. توجه و هوشیاری
 - d. انعطاف پذیری مغزی
۳. دوزیانتگی
 - a. درک واژگان در مغز دو ریانه
 - b. اکتساب واژگان در مغز دو ریانه
 - c. پردازش زبان در مغز دو ریانه
۴. روش‌های مطالعه در عصب روان‌شناسی زبان
 - a. تکنیک پتانسیل‌های فراخوانده وابسته به رویداد (ERP) (ERPs)
 - b. تصویربرداری عملکردی مغز (fMRI)
 - c. روش‌های تحلیلی برای مطالعات مورد-منفرد
۵. آزمون‌های عصب روان‌شناسی

- a. معرفی آزمون‌ها و منطق بکارگیری آنها (مانند Benton's neuropsychological
'Frontal-lobe assessment 'Boston Process Approach 'investigation
(...Verbal fluency tasks 'CANTAB 'Luria-Nebraska Battery
b. عوامل مؤثر بر انتخاب آزمون
c. آزمون‌های حافظه، توجه و هوشیاری

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

انجام و تحلیل آزمون‌های عصب روان‌شناسی رایج در ارتباط با گفتار و زبان (مانند verbal fluency
tasks) بر روی افراد طبیعی

شیوه ارزشیابی دانشجویی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه
مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی آزمون‌ها انجام می‌شوند.

منابع اصلی درس:

1. Faust, M. The Handbook of the Neuropsychology of Language (Blackwell
Handbooks of Behavioral Neuroscience). Wiley-Blackwell.
2. Kolb, B. Fundamentals of Human Neuropsychology. Worth Publishers.

کد درس: ۰۳

نام درس: کارآموزی بالینی ۱

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

هدف درس: انجام فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد و تمرین حرفه‌ای‌گرایی، آشنایی با نحوه آموزش بالینی، یادگیری فعالیت بالینی پیشرفته در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن

شرح درس: در این درس دانشجویان کاربرد اخلاق حرفه‌ای در رشته گفتاردرمانی را تمرین می‌کنند و می‌توانند پس از اتمام دوره به آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی بپردازند. همچنین قادر خواهند بود که بر اساس شواهد با کیفیت، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن را ارزیابی کرده و بر اساس رویکردهای درمانی جدید درمان نمایند و به جامعه علمی گزارش کنند.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت کارآموزی):

اخلاق حرفه‌ای: فعالیت بالینی حرفه‌ای، استانداردهای حرفه‌ای، نیازهای صلاحیت حرفه‌ای

اصول اخلاق حرفه‌ای در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن

روش به دست آوردن، ارزیابی و کاربرد شواهد برای فعالیت بالینی

درجه بندی شواهد برای فعالیت بالینی، چگونگی تبدیل نتایج شواهد به فعالیت بالینی، استفاده از شواهد برای ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان، اختلالات صوت، و اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن

اصول آموزش و سوپروایزری بالینی:

آشنایی با اصول و روش‌های سوپروایزری بالینی

آموزش دانشجویان کارشناسی زیر نظر سوپروایزر اصلی کلینیک

کارآموزی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی):

ارزیابی یک مورد مبتلا به اختلال بلع بزرگسال (اجرای روش‌های ارزیابی بالینی اختلال بلع در بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام‌های درگیر در بلع، ارزیابی بالینی بلع) تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد (اجرای روش‌های توانبخشی درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان شامل تمرینات حرکتی دهانی، مانورهای بلع و تحریکات لمسی-دمایی)

ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان و تهیه گزارش موردی و ارائه به شکل سمینار

کارآموزی اختلالات صوت:

ارزیابی یک مورد مبتلا به اختلالات صوت (ارزیابی ادراکی شنیداری، ارزیابی پوسچر) تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد (صوت درمانی فیزیولوژیک: درمان دستی، حنجره با تکیه بر آواسازی، تمرین‌های کارکردی صوت، صوت درمانی تشدید، روش‌های گرم کردن صدا، صوت درمانی به شیوه تکیه‌گذاری)

ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان و تهیه گزارش موردی و ارائه آن به شکل سمینار

کارآموزی اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن:

ارزیابی یک مورد مبتلا به اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن، استفاده از مدل Cognitive neuroscience، رویکرد Psycholinguistic و Neurolinguistic در تبیین نقایص کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

کاربرد رویکردهای تیمی در ارزیابی و درمان کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

ارزیابی حیطه‌های عمومی و اختصاصی مانند هوش، مهارت‌های حرکتی و زبان و خواندن

تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد (اجرای روش‌های درمانی در حیطه‌های شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن)

ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان و تهیه گزارش موردی و ارائه به شکل سمینار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. McAllister, L. Issues and innovations in clinical education. *Advances in Speech Language Pathology*, ۷(۳), ۱۳۸-۱۴۸.
۲. Body, R. *Ethics in speech and language therapy*. John Wiley & Sons.
۳. Reilly, S., Douglas, J., & Oates, J. Evidence-based practice and speech pathology: future directions. Murry T, Carrau RL. *Clinical management of swallowing disorders*. Plural publishing.
۴. Corbin-Lewis K, Liss, JM Sciortino KL. *Clinical anatomy & Physiology of swallow mechanism*. Thomson Delmar.
۵. Murry, T., Carrau, R. L., & Chan, K. *Clinical management of swallowing disorders*. Plural Publishing.
۶. Rosenbek, J. C., & Jones, H. N. *Dysphagia in movement disorders*. Plural Publishing.
۷. Stemple, J. C., Roy, N., & Klaben. B. K. *Clinical voice pathology: Theory and management*. Plural Publishing.
۸. Seikel, J. A., Drumright, D. G., & King, D. W. *Anatomy & physiology for speech, language, and hearing*. Nelson Education.
۹. Casper, J. K., & Leonard, R. *Understanding voice problems: A physiological perspective for diagnosis and treatment*. Lippincott Williams & Wilkins.
۱۰. Snowling, M. J., & Stackhouse, J. (Eds.). *Dyslexia, speech and language: a practitioner's handbook*. John Wiley & Sons.
۱۱. Paul, R., & Norbury, C. F. *Language disorders from infancy through adolescence*. St. Louis (MO: Elsevier Health Sciences.
۱۲. Christo, C., Davis, J. M., & Brock, S. E. *Identifying, assessing, and treating dyslexia at school*. Springer Science & Business Media.
۱۳. Wallach GP. *Language and school-age children with learning disabilities*. A. Reed (Eds.). *An introduction to children with language disorders*. Pearson/Allyn and Bacon.
۱۴. Kamara, C. A. *Neurolinguistic Approach to Reading: A Guide for Speech-language Pathologists Treating Dyslexia*. Plural Publishing.

نام درس: کارآموزی بالینی ۲

کد درس: ۰۴

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

هدف درس: کاربرد اصول اخلاق حرفه‌ای در فعالیت بالینی، انجام فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد و تمرین حرفه‌ای گرای، آشنایی با نحوه آموزش بالینی، یادگیری فعالیت بالینی پیشرفته در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)، اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

شرح درس: در این درس دانشجویان کاربرد اخلاق حرفه‌ای در رشته گفتاردرمانی را تمرین می‌کنند و می‌توانند پس از اتمام دوره به آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی بپردازند. همچنین قادر خواهند بود بر اساس شواهد با کیفیت، اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)، اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی را ارزیابی کرده و بر اساس رویکردهای درمانی جدید درمان نمایند و به جامعه علمی گزارش کنند.

رتبوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

۱. اخلاق حرفه‌ای: فعالیت بالینی حرفه‌ای، استانداردهای حرفه‌ای، نیازهای صلاحیت حرفه‌ای
۲. اصول اخلاق حرفه‌ای در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی
۳. روش به دست آوردن، ارزشیابی و کاربرد شواهد برای فعالیت بالینی
۴. درجه‌بندی شواهد برای فعالیت بالینی، چگونگی تبدیل نتایج شواهد به فعالیت بالینی، استفاده از شواهد برای ارزیابی و درمان اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)، اختلالات اکتسابی زبان، و اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

۵. اصول آموزش و سوپروایزری بالینی:

- آشنایی با اصول و روشهای سوپروایزری بالینی
- آموزش دانشجویان کارشناسی زیر نظر سوپروایزر اصلی کلینیک

۶. کارآموزی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی):

- تشخیص و ارزیابی یک کودک مبتلا به اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
- تعیین خط پایه مهارت های ارتباطی و زبانی در حوزه ارزیابی های صرف و نحو، معنا، کاربرد و مهارت های واج شناختی
- ارزیابی حوزه های مرتبط با اختلال زبانی با استفاده از روش های نمونه گیری زبانی، تست های بومی، و مشاهدات متناسب با سن مراجع
- تحلیل نتایج ارزیابی برای طراحی برنامه درمانی مناسب، انتخاب و اجرای روش درمانی متناسب با حوزه اختلالی کودک در حوزه های دستور و معنا و سایر حوزه های احتمالی از بین روش های درمانی
- ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان، تعیین معیارهای تریخیص برای مراجع، تهیه گزارش موردی و ارائه به شکل سمینار

۷. کارآموزی اختلالات اکتسابی زبان:

- ارزیابی یک مورد مبتلا به آفازی
- تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد مشخص (ارزیابی و درمان مدل - محور نقایص زبان پریشی شامل نقایص درک شنیداری - کلامی، آئومی، دیس لکسی، دیس گرافی)
- ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان،
- تهیه گزارش موردی و ارائه به شکل سمینار

۸. کارآموزی اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

- ارزیابی یک مورد مبتلا به اختلال حرکتی گفتار بزرگسال (اجرای روش های ارزیابی بالینی دیس آرتری در بزرگسالان شامل تاریخچه گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام های درگیر در گفتار، انجام ارزیابی ادراکی و تشخیص افتراقی ویژگی های ادراکی انواع گفتار فلجی و آپراکسی گفتار)،
- تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد مشخص (اجرای روش های توانبخشی مربوط به انواع دیس آرتری یا آپراکسی گفتار)
- ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان
- تهیه گزارش موردی و ارائه به صورت سمینار

۹. شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش ها انجام می شود

۱. McAllister, L. Issues and innovations in clinical education. *Advances in Speech Language Pathology*, ۷(۳), ۱۳۸-۱۴۸.
۲. Body, R. *Ethics in speech and language therapy*. John Wiley & Sons.
۳. Reilly, S., Douglas, J., & Oates, J. Evidence-based practice and speech pathology: future directions. Murry T, Carrau RL. *Clinical management of swallowing disorders*. Plural publishing.
۴. Thal, D. J., Marchman, V. A., & Tomblin, J. B. Late-talking toddlers: Characterization and prediction of continued delay.
۵. Stavrakaki, S. (Ed.). *Specific Language Impairment: Current Trends in Research* (Vol. ۵۸). John Benjamins Publishing Company.
۶. Leonard, L. B. *Children with specific language impairment*. MIT press.
۷. Reed VA. *Toddlers and preschoolers with specific language impairment*. Reed (Ed.). *An introduction to children with language disorders*, (۵th ed.). New York: Pearson.
۸. Hoff, E. (Ed.). *Research methods in child language: A practical guide* (Vol. ۹). John Wiley & Sons.
۹. Coppens, P. *Aphasia and related neurogenic communication disorders*. Jones & Bartlett Publishers.
۱۰. Whitworth, A., Webster, J., & Howard, D. *A cognitive neuropsychological approach to assessment and intervention in aphasia: A clinician's guide*. Psychology Press.
۱۱. Chapey, R. *Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders*. Lippincott Williams & Wilkins.
۱۲. Duffy, J. R., Strand, E. A., & Josephs, K. A. Motor speech disorders associated with primary progressive aphasia. *Aphasiology*, ۲۸(۸-۹), ۱۰۰۴-۱۰۱۷.
۱۳. Freed, D. *Motor speech disorders: diagnosis & treatment*. Nelson Education.
۱۴. Perrier P. About speech motor control complexity. In Harrington, J. and Tabain, M. (Eds.): *Towards a better understanding of speech production processes*. New York: Psychology Press.

نام درس: کارآموزی بالینی ۳

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

کد درس: ۵۰۵

هدف درس: کاربرد اصول اخلاق حرفه‌ای در فعالیت بالینی، انجام فعالیت بالینی مبتنی بر شواهد و تمرین حرفه‌ای‌گرایی، آشنایی با نحوه آموزش بالینی، یادگیری فعالیت بالینی پیشرفته در اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های جمجمه‌ای - چهره‌ای

شرح درس: در این درس دانشجویان کاربرد اخلاق حرفه‌ای در رشته گفتاردرمانی را تمرین می‌کنند و می‌توانند پس از اتمام دوره به آموزش بالینی دانشجویان کارشناسی بپردازند. همچنین قادر خواهند بود بر اساس شواهد یا کیفیت، اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های جمجمه‌ای - چهره‌ای را ارزیابی کرده و بر اساس رویکردهای درمانی جدید درمان نمایند و به جامعه علمی گزارش کنند.

رتبوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

۱. اخلاق حرفه‌ای: فعالیت بالینی حرفه‌ای، استانداردهای حرفه‌ای، نیازهای صلاحیت حرفه‌ای
۲. اصول اخلاق حرفه‌ای در آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های جمجمه‌ای - چهره‌ای
۳. روش به دست آوردن، ارزشیابی و کاربرد شواهد برای فعالیت بالینی:
 - درجه‌بندی شواهد برای فعالیت بالینی، چگونگی تبدیل نتایج شواهد به فعالیت بالینی، استفاده از شواهد برای ارزیابی و درمان آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم، اختلالات روانی گفتار و اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های جمجمه‌ای - چهره‌ای
۴. اصول آموزش و سوپروایزری بالینی:

- آشنایی با اصول و روشهای سوپروایزری بالینی
- آموزش دانشجویان کارشناسی زیر نظر سوپروایزر اصلی کلینیک

۵. کارآموزی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم:

- ارزیابی و تشخیص یک مورد مبتلا به آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم (با ابزارهای عربالگری و تشخیص آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم مانند M-CHAT, GARS, CARS)
- ارزیابی ارتباط و زبان در کودکان آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم شامل ارزیابی پیش‌زبانی، ارزیابی زبانشناختی و مهارت‌های اجتماعی، تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد مشخص (مداخلات رفتاری برای ارتقاء یادگیری و ارتقاء توانایی ارتباطی و اجتماعی مانند PECS یا ارتباط مکمل و جایگزین، مداخلات اختصاصی زبان به منظور ارتقاء توانمندی‌های زبانشناختی بر اساس الگوهای تکامل زبان)
- ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان
- تهیه گزارش موردی و ارائه به صورت سمینار

۶. کارآموزی اختلالات روانی گفتار:

- ارزیابی یک مورد مبتلا به اختلالات روانی گفتار (انواع روش‌های ارزیابی کمی و کیفی کودکان و بزرگسالان دارای اختلالات روانی گفتار)
- تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد مشخص (رویکردهای speech restructuring همچون Camperdown Program, Video self-modeling (VSM) و Comprehensive Stuttering Program (CSP))
- ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان
- تهیه گزارش موردی و ارائه به صورت سمینار

۷. کارآموزی اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های حجمه‌ای-چهره‌ای:

- ارزیابی یک مورد مبتلا به اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری‌های حجمه‌ای-چهره‌ای (ارزیابی‌های ادراکی استاندارد مانند CAPS، تشخیص افتراقی اختلالات گفتاری مرتبط با شکاف کام و آوانگاری و ثبت خطاها، ارزیابی سیستم کامی-حلقی با استفاده از دستگاه نيزومتر، تفسیر نتایج ارزیابی دستگاهی و ارتباط دادن یافته‌های حاصل از آنها با ارزیابی‌های ادراکی)
- تشکیل خط پایه، طراحی و اجرای درمان بر اساس رویکرد مشخص (اجرای تکنیک‌های درمانی اختلالات تولیدی مرتبط با شکاف کام، روشهای درمان هاپیرنیزالیثی در بدعملگری کامی حلقی)

مرزی، رفع مشکلات تغذیه و درمان های پروتزی و انواع جراحیهای ثانویه در VPI، کاربرد مدل ICF در شکاف کام و اختلالات همراه آن)

- ارزیابی مجدد خط پایه، مقایسه قبل و بعد درمان
- تهیه گزارش موردی و ارائه به صورت سمینار

شیوه ارزیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. McAllister, L. Issues and innovations in clinical education. *Advances in Speech Language Pathology*, ۷(۳), ۱۳۸-۱۴۸.
۲. Body, R. *Ethics in speech and language therapy*. John Wiley & Sons.
۳. Reilly, S., Douglas, J., & Oates, J. Evidence-based practice and speech pathology: future directions. Murry T, Carrau RL. *Clinical management of swallowing disorders*. Plural publishing.
۴. Volkmar, F. R., Paul, R., Klin, A., & Cohen, D. *Handbook of Autism and Pervasive Developmental Disorders. Volume ۱: Diagnosis, Development, Neurobiology, and Behavior* (۳de druk). *Tijdschrift voor Psychiatrie*, ۴۹(۱۲), ۹۲-۹۲۰.
۵. Longerbeam M, Sigafoo J. *Language and children with autism spectrum disorder*, Reed (Ed.). *An introduction to children with language disorders*. New York: Pearson.
۶. Tarbox, J., Dixon, D., Sturmey, P., & Matson, J. L. *Handbook of early intervention for autism spectrum disorders*. Springer New York.
۷. Guitar, B. *Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment*. Lippincott Williams & Wilkins.
۸. Viswanath, N. *Treatment of Stuttering: Established and Emerging Interventions*, B. Guitar, R. McCauley (Eds.), Lippincott, Williams & Wilkins, Baltimore, MD, ۴۴۸ pp., Hardback.

۹. Reardon-Reeves, N., & Yaruss, J. S. School-age stuttering therapy: A practical guide. Stuttering Therapy Resources, Incorporated.
۱۰. Packman, A., Onslow, M., Webber, M., Harrison, E., Arnott, S., Bridgman, K., & Lloyd, W. The Lidcombe Program treatment guide. Lidcombe Program Trainers Consortium. Retrieved from http://sydney.edu.au/health-sciences/asrc/docs/lp_treatment_guide_pdf.
۱۱. O'Brian S, Carey B, Lowe R, Onslow M, Packman A, Cream A. Camperdown program treatment guide. Australian Stuttering Research Centre, University of Sydney. Retrieved at <https://www.uts.edu.au/sites/default/files/۱۰/Camperdown%۲۰Program%۲۰Treatment%۲۰Guide%۲۰>
۱۲. Ward, D., & Scott, K. S. (Eds.). Cluttering: A handbook of research, intervention and education. Psychology Press.
۱۳. Pertijs, M. A. J., Oonk, L. C., Beer de JJ, B. E., & Bast, E. J. Clinical guideline stuttering in children, adolescents and adults. Woerden: NVLF.
۱۴. Howard, S., & Lohmander, A. (Eds.). Cleft palate speech: assessment and intervention. John Wiley & Sons.
۱۵. Kummer, A. W. Cleft palate & craniofacial anomalies: Effects on speech and resonance. Nelson Education.
۱۶. Peterson-Falzone, S. J., Trost-Cardamone, J., Karnell, M. P., & Hardin-Jones, M. A. The Clinician's Guide to Treating Cleft Palate Speech-E-Book. Elsevier Health Sciences.
۱۷. Peterson-Falzone, S. J., Hardin-Jones, M. A., Karnell, M. P., & McWilliams, B. J. Cleft palate speech (pp. ۲۶۶-۲۹۱). St. Louis: Mosby.

نام درس: گفتاردرمانی در اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۱ واحد (۰.۵ واحد نظری - ۰.۵ واحد عملی)
نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: آشنایی با بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) طبیعی، اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و روش‌های ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
شرح درس: در این درس دانشجویان با مکانیسم بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) طبیعی در بزرگسالان، ماهیت اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و انواع علل ایجاد کننده آن در بزرگسالان آشنا می‌شوند و روش‌های ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) را در بزرگسالان فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. آناتومی و فیزیولوژی بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) طبیعی در بزرگسالان
۲. تعریف، طبقه‌بندی، ترمینولوژی واژه‌های پر تکرار و شیوع اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۳. پاتوفیزیولوژی و علائم اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در اختلالات نورولوژیک (سکته مغزی، آسیب‌های ضربه‌ای مغز، بیماری‌های پارکینسون، آلزایمر، مالتیپل اسکلروزیس و آمیوتروفیک لترال اسکلروزیس)
۴. پاتوفیزیولوژی و علائم اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در سرطان‌های سر و گردن
۵. پاتوفیزیولوژی و علائم اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در پس از جراحی (لوله گذاری)
۶. آشنایی با اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در مرحله دهانی-حلقی و مروی
۷. روش‌های ارزیابی بالینی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام‌های درگیر در بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و آشنایی با آزمون‌های رایج در ارزیابی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
۸. روش‌های ارزیابی ابزار (Fiberoptic endoscopic evaluation of swallowing (FEES) و Videofluoroscopy swallowing study (VFSS)، مانومتري، سونوگرافی و رادیوگرافی)
۹. اصول و رویکردهای درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (تیم درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)، رویکردهای جبرانی، توانبخشی و ترکیبی)
۱۰. روش‌های جبرانی درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (تغییر وضعیت، تغییر غلظت ماده غذایی، تغییر روش ارائه ماده غذایی و استفاده از پروتزها)

۱۱. روش‌های توانبخشی درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (تمرینات حرکتی دهانی، مانورهای بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) و تحریکات لمسی-دمایی)

۱۲. آشنایی با روشهای نوین درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (مانند Neuromuscular Electrical Stimulation (NMES)

۱۳. آشنایی با روشهای درمان پزشکی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان (دارویی، جراحی و روشهای تغذیه غیر دهانی)

۱۴. نقش آسیب شناس گفتار و زبان در ارزیابی و درمان اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بخش مراقبت‌های ویژه (intensive care unit (ICU

۱۵. آشنایی با کدهای اختلالات بلع بزرگسالان بر اساس چارچوب ICF

رتوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. غربالگری اختلالات بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۲. اجرای روش‌های ارزیابی بالینی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان شامل تاریخچه‌گیری، ارزیابی ساختار و عملکرد اندام‌های درگیر در بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)، ارزیابی بالینی بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
۳. اجرای روش‌های درمانی اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) در بزرگسالان
۴. یک مورد کد دهی اختلال بلع بزرگسال بر اساس ICF

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

۱. Murry, T. Clinical Management of Swallowing Disorders (۴th ed.). Plural Publishing, Inc.
۲. Corbin-Lewis, K., & Liss, J. M. Clinical Anatomy & Physiology of the Swallow Mechanism. Cengage Learning.
۳. Carrau, R. L., Howell, R. J., & Murry, T. Comprehensive Management of Swallowing Disorders. Van Haren Publishing.
۴. Rosenbek, J. C. Dysphagia in Movement Disorders (Clinical Dysphagia). Plural Publishing, Inc.

کد درس: ۰۷

نام درس: گفتاردرمانی در اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: در این درس دانشجویان با مبانی نظری اختلال تکاملی خواندن و نوشتن به طور کلی آشنا می‌شود و نظریه‌های عصب‌زبان‌شناختی را به طور ویژه فرا می‌گیرد. روش‌های ارزیابی‌های عمومی و اختصاصی خواندن و نوشتن و روش‌های بهبود عملکرد خواندن و نوشتن را با تکیه بر رفع نقائص زبان‌شناختی را می‌آموزد.

شرح درس: در این درس دانشجویان با سیر تحولی نظریه‌ها در حوزه اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن آشنا می‌گردند. به طور ویژه نظریه‌های مربوط به نقائص زبان‌شناختی را می‌آموزد. رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن را بر اساس نظریه‌ها فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با انواع اختلالات تکاملی خواندن و نوشتن و ویژگی‌های هر یک از آنها

۲. آشنایی با تفاوت طبقه‌بندی اختلالات تکاملی و اکتسابی خواندن و نوشتن

۳. آشنایی با علت‌شناسی اختلال تکاملی خواندن و نوشتن شامل:

a. Visual Processing Approaches

b. Temporal Processing

c. Phonological Core Deficit

d. Dual Subtype Approaches (linguistic deficits and perceptual deficits)

e. Multiple Subtype Approaches (phonological processing, rapid automatized naming, and orthographic processing)

f. Neurolinguistic approach

۴. آشنایی با مدل عصب‌شناسی شناختی در تبیین نقائص کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

۵. آشنایی با رویکرد روانشناسی زبان در تبیین نقائص کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

۶. معرفی رویکردهای تیمی در ارزیابی و درمان کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن و تعیین نقش آسیب‌شناسی گفتار و زبان در تیم

۷. آشنایی با ارزیابی‌های حیطه‌های عمومی کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن (مانند هوش، مهارت‌های حرکتی و...)

۸. آشنایی با ارزیابی‌های اختصاصی شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن

۹. آشنایی با رویکردهای درمانی در حیطه های شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۱۰. اختلالات تکاملی خواندن و هجی کردن در کودکان با آسیب ویژه زبان
۱۱. آشنایی با کدهای اختلال تکاملی خواندن و نوشتن بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. اجرا و تفسیر ارزیابی در حیطه های اختصاصی شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۲. اجرا و تفسیر رویکردهای درمانی در حیطه های شناخت، زبان، خواندن، و نوشتن در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی خواندن و نوشتن
۳. یک مورد کدهای اختلال تکاملی خواندن و نوشتن بر اساس ICF

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Snowling M, Stackhouse J. Dyslexia, speech and language: A practitioner's handbook, Whurr.
۲. Paul R. Language disorders from infancy through adolescence. Elsevier.
۳. Christo C, Davis J, Brock SE. Identifying, assessing and treating dyslexia at school. Springer.
۴. Wallach GP. Language and school-age children with learning disabilities, chapter ۴, in Vicki A. Reed (Eds.). An introduction to children with language disorders, New York: Pearson.
۵. Kamara CA. Neurolinguistic approach to reading: A guide for speech-language pathologists treating dyslexia. Plural Publishing.

کد درس: ۰۸

عنوان درس: گفتاردرمانی در اختلال طیف اتیسم

پیش‌نیازها همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰.۵ واحد نظری - ۰.۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با ماهیت، علل و اصول ارزیابی و درمان اختصاصی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم

شرح درس: دانشجو قادر به تعریف، تبیین آسیب‌شناسی، اصول ارزیابی و مداخله اختصاصی در کودکان مبتلا به طیف آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم می‌گردد.

رتبوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. ملاکهای تشخیص کودک دچار آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم از دیدگاه DSM-V و شیوع‌شناسی
۲. سیر پیشرفت آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم در دوران نوزادی، کودکی، دوران مدرسه و بزرگسالی
۳. علت‌شناسی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم شامل یافته‌های ژنتیک، عصب-روان‌شناختی، عصب-زیست‌شناختی و...
۴. نشانه‌شناسی اختصاصی ویژگی‌های عصب-روان‌شناختی، رفتاری، هیجانی، شناختی، حسی-حرکتی، و اجتماعی-ارتباطی و زبانی در آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم
۵. تشخیص افتراقی آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم با اختلالات مانند اختلال ارتباط اجتماعی، اسکیزوفرنی دوران کودکی، ADHD، اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و...
۶. ابزارهای غربالگری و تشخیص آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم مانند M-CHAT، GARS، CARS
۷. ارزیابی ارتباط و زبان در کودکان مبتلا به آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم (ارزیابی پیش‌زبانی، ارزیابی زبان‌شناختی و مهارت‌های اجتماعی)
۸. آشنایی با مداخلات غیراختصاصی مانند درمان‌های دارویی، روان‌درمانی، کاردرمانی و...
۹. مداخلات گفتاردرمانی برای آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم مانند مداخلات رفتاری برای ارتقاء یادگیری و ارتقاء توانایی ارتباطی و اجتماعی مانند PECS یا ارتباط مکمل و جایگزین و ارتقاء توانمندی‌های زبان‌شناختی براساس الگوهای تکامل زبان
۱۰. آشنایی با کدهای آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. اجرای عملی و تفسیر ارزیابی های حوزه های مرتبط با زبان مانند بازی و... در حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارما
۲. تعیین سطح مهارت های ارتباطی و زبانی در حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارما
۳. اجرای عملی رویکردهای درمانی مانند PECS برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارما
۴. یک مورد کد دهی آسیب های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم بر اساس ICF

شیوه ارزیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش ها انجام می شود.

منابع اصلی درسی:

۱. Volkmar FR, Paul R, Klin A, Cohen DJ (Eds.). Handbook of autism and pervasive developmental disorders, diagnosis, development, neurobiology, and behavior (Vol. ۱ & ۲). John Wiley & Sons.
۲. Longerbeam M, Sigafoos J. Language and children with autism spectrum disorder, chapter ۷, in Vicki A. Reed (Ed.). An introduction to children with language disorders, New York: Pearson.
۳. Tarbox J, Dixon DR, Sturmey P, Matson JL (Eds.). Handbook of early intervention for autism spectrum disorders: Research, policy, and practice. New York: Springer.

کد درس: ۰۹

عنوان درس: گفتاردرمانی در اختلالات اکتسابی زبان

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱.۵ واحد نظری - ۰.۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: افزایش دانش و کسب مهارت دانشجویان در ارزیابی و درمان انواع اختلالات اکتسابی زبان

شرح درس: در این درس دانشجویان با انواع اختلالات اکتسابی زبان که در اثر بیماری‌ها و شرایط مختلف نورولوژیک ایجاد می‌شوند مانند زبان پریشی (آفازی)، دمانس، آسیب نیمکره راست و ضربه مغزی آشنا می‌شوند و با استفاده از چارچوب‌های تعریف شده مانند مدل ICF و مدل‌های نوروسایکولوژی شناختی و با مهم شمردن رویکرد کیفیت زندگی، این اختلالات را ارزیابی و درمان می‌کنند.

رئوس مطالب نظری (۲۶ ساعت):

۱. تعریف و طبقه‌بندی اختلالات اکتسابی زبان
۲. مروری بر انواع زبان پریشی (آفازی) و مکانیسم‌های بهبودی از ضایعه مغزی
۳. مروری بر رویکردهای ارزیابی زبان پریشی (آفازی) مدل ICF، کاربرد عناصر EBP و کیفیت زندگی
 - a. روانسجی تستهای زبان پریشی (آفازی)
 ۴. رویکردهای درمان زبان پریشی (آفازی)
 - a. توصیف فرایند درمان
 - b. کاربرد مدل ICF در درمان زبان پریشی (آفازی)
 - c. نقطه شروع و پایان درمان
 - d. تمایز بین رویکردهای مختلف درمان
 ۵. ارزیابی و درمان مدل - محور نقایص زبان پریشی
 ۶. رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات پردازش جمله در زبان پریشی (آفازی)
 ۷. ارزیابی و درمان زبان پریشی (آفازی) چندزبانه
 - a. الگوهای مختلف بهبودی در زبان پریشی (آفازی) چندزبانه
 - b. دیدگاه‌ها و عوامل مؤثر بر درمان زبان پریشی (آفازی) چندزبانه
 ۸. رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات گفتار
 - a. تعریف دیدگاه گفتار، تحلیل مکالمه، و دیدگاه روایتی
 - b. رویکردهای ارزیابی اختلالات گفتار
 - c. رویکردهای درمان اختلالات گفتار
 ۹. پاتوفیزیولوژی، ارزیابی و درمان نقایص ارتباطی در آسیب نیمکره راست (RHD)

a. نقایص زبانی و غیر زبانی در RHD

- i. فرضیه منابع شناختی در اختلالات ارتباطی نیمکره راست
- ii. فرضیه نقص فرونشانی

b. انواع درمان برای نقایص ارتباطی RHD

- i. مدل‌های پزشکی، ICF، و توانبخشی شناختی در ارزیابی و درمان اختلالات نیمکره راست
- ii. هدایت درمان توسط خود بیمار
- iii. درمان نقایص منابع شناختی

۱۱. پاتوفیزیولوژی، ارزیابی و درمان TBI

- a. اپیدمیولوژی TBI
- b. ارزیابی ارتباطی، شناختی، رفتاری و عملکرد اجرایی در TBI
- c. مراحل بهبودی از TBI
- d. اهداف توانبخشی TBI
- e. اصول ارزیابی و درمان TBI
- f. رویکردهای درمانی TBI

۱۲. پاتوفیزیولوژی، ارزیابی و درمان دمانس

- a. شناخت بیماریهای منجر شونده به دمانس
- b. انواع سندرمهای دمانس
- c. نقایص زبانی و شناختی در دمانس با تاکید بر آلزایمر
- d. نقش آسیب شناس گفتار و زبان در کار با بیماران مبتلا به دمانس
- e. راهکارهای درمانی مناسب برای بیماران مبتلا به دمانس

۱۳. بررسی‌های پاراکلینیکی در اختلالات نورولوژیک (مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج در انواع ابزارها و شیوه‌های تصویربرداری از دستگاه عصبی شامل MRI, CT-Scan در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات اکتسابی زبان)

۱۴. آشنایی با کدهای اختلالات اکتسابی زبان بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. مشاهده نتایج تصویربرداری از دستگاه عصبی شامل MRI, CT-Scan در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات اکتسابی زبان
۲. ارزیابی و طراحی برنامه درمانی بر اساس مدل ICF (با استفاده از فیلم نمایش داده شده، شرح مورد یا بازی نقش)
۳. ارزیابی و طراحی برنامه درمانی بر اساس مدل نوروسایکولوژی شناختی (با استفاده از فیلم نمایش داده شده، شرح مورد یا بازی نقش)

۴. ارزیابی کیفیت زندگی با استفاده از پرسشنامه
۵. ارزیابی تاثیر برنامه درمانی با استفاده از پرسشنامه کیفیت زندگی
۶. اجرای روشهای درمانی مرتبط با اختلال آسیب مغزی ناشی از ضربه (TBI) و دمانس
۷. اجرای رویکردهای ارزیابی و درمان اختلالات گفتمان

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Papathanasiou I, Coppens P. Aphasia and related neurogenic communication disorders. Jones & Bartlett Publishers.
۲. Whitworth A, Webster J, Howard DA. Cognitive neuropsychological approach to assessment and intervention in aphasia: A clinician's guide. New York: Psychology Press.
۳. Chapey R. Language intervention strategies in aphasia and related neurogenic communication disorders. Philadelphia: Lippincott, Williams.

کد درس: ۱۰

عنوان درس: گفتاردرمانی در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)

پیش‌نیازها همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰.۵ واحد نظری - ۰.۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی با ماهیت، علل و اصول ارزیابی و درمان اختصاصی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)

شرح درس: دانشجو قادر به تعریف، تبیین آسیب‌شناسی، اصول ارزیابی و مداخله اختصاصی در کودکان مبتلا به اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) می‌گردد.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. تعریف و اصطلاح‌شناسی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
۲. ملاکهای تشخیص کودک دچار اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و شیوع‌شناسی
۳. علت‌شناسی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) شامل یافته‌های ژنتیک، عصب-زیست‌شناختی و...
۴. نشانه‌شناسی اختصاصی شناختی، زبانی ارتباطی-اجتماعی و تحصیلی در اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
۵. تشخیص افتراقی اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) با اختلالات مانند آسیب‌های ارتباطی-زبانی در اختلال طیف اتیسم، اختلال ارتباط اجتماعی، اسکیزوفرنی دوران کودکی، ADHD
۶. غربالگری، تشخیص و ارزیابی ارتباط و زبان در کودکان اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی)
۷. مداخلات گفتاردرمانی برای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبانی) و ارتقاء توانمندی‌های زبانشناختی از جمله مداخلات متمرکز بر دستور و معنا، دوزبندی درمان، براساس الگوهای تکامل زبان
۸. آشنایی با کدهای اختلال تکاملی زبان بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. ارزیابی و تعیین سطح مهارت‌های ارتباطی و زبانی در حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنا
۲. اجرای عملی مداخلات گفتاردرمانی برای حداقل دو نمونه مراجع یا بیمارنا
۳. یک مورد کد دهی اختلال تکاملی زبان بر اساس ICF

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای و در حیطه مهارتی یا استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Rescorla L, Dale PS (Eds.). Late talkers: Language development, interventions, and outcomes. Paul H. Brookes Publishing Company.
۲. Stavrakaki S (Ed.). Specific language impairment: current trends in research (Vol. ۵۸). John Benjamins Publishing Company.
۳. Leonard LB. Children with specific language impairment. MIT.
۴. Reed VA. Toddlers and preschoolers with specific language impairment, Chapter ۳, in Vicki A. Reed (Ed.). An introduction to children with language disorders. New York: Pearson.
۵. Hoff E. Research methods in child language: A practical guide. West Sussex: Blackwell Publishing Ltd.

کد درس: ۱۱

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات روانی گفتار

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱,۵ واحد نظری - ۰,۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس افزایش دانش و کسب مهارت دانشجویان در ارزیابی و درمان کودکان و بزرگسالان دارای ناروانی های گفتار بر اساس دیدگاه های جدید در آسیب شناسی، ارزیابی و رویکردهای مبتنی بر شواهد علمی

شرح درس:

در این درس از دانشجو انتظار می رود اختلالات روانی گفتار را تشخیص افتراقی دهد و نظریه ها و مدل های اتیولوژی لکنت را نقد کند. لکنت و سایر اختلالات روانی گفتار و تأثیر آن بر کیفیت زندگی را ارزیابی کمی و کیفی نماید. روشهای درمانی مبتنی بر شواهد علمی به منظور درمان لکنت در بزرگسالان را نقد و اجرا کند. چارچوب ICF را در ارزیابی و درمان اختلالات روانی گفتار به کار ببرد تا به بهبود کیفیت زندگی افراد بزرگسال مبتلا به لکنت منجر گردد.

رئوس مطالب نظری (۲۶ ساعت):

۱. تشخیص افتراقی انواع ناروانی گفتار شامل انواع ناروانی رشدی و اکتسابی
۲. آگاهی از شاخص های اپیدمیولوژیک انواع ناروانی گفتار
۳. آشنایی با مدل ها و نظریه های علت شناسی لکنت شامل نظریات زبانشناختی، عصب شناختی، حرکتی، سه فاکتوری، مبتنی بر درخواست و تقاضا، و چند عاملی
۴. آشنایی با انواع روش های ارزیابی کمی و کیفی بزرگسالان دارای اختلالات روانی گفتار
۵. آشنایی با درمان لیدکامب و درمان های مبتنی بر رویکرد درخواست و تقاضا
۶. آشنایی با رویکرد جامع درمان لکنت در بزرگسالان
۷. آشنایی با رویکردهای speech restructuring همچون Video self-Camperdown Program و modeling (VSM) و Comprehensive Stuttering Program (CSP) در درمان نوجوانان و بزرگسالان
۸. آشنایی با ارزیابی ها و درمان های مبتنی بر شواهد در رابطه با مسائل عاطفی-روانی-اجتماعی و نگرشی همراه با لکنت شامل درمان های شناختی-رفتاری در بزرگسالان دارای لکنت
۹. آشنایی با شیوه های مختلف ارائه درمان لکنت شامل گروه درمانی و درمان از راه دور
۱۰. ارزیابی و درمان لکنت اکتسابی
۱۱. ارزیابی و درمان شتابان گویی

۱۲. آشنایی با کدهای اختلالات روانی گفتار بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. مشاهده بالینی، ثبت و تفسیر تظاهرات ناروانی گفتار و رفتارهای وابسته لکنت در بزرگسالان با استفاده از ابزار کمی و کیفی
۲. تعیین پیش آگهی، اهداف کوتاه مدت و بلند مدت مداخلات درمانی در بزرگسالان
۳. اجرای ارزیابی کمی و کیفی بزرگسالان دارای اختلالات روانی گفتار
۴. طراحی و اجرای برنامه درمانی مبتنی بر نتایج ارزیابی و ارائه گزارش موردی
۵. یک مورد کد دهی اختلال روانی گفتار بر اساس ICF

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Guitar B. Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment. Lippincott Williams & Wilkins.
۲. Guitar B, McCauley RJ. Treatment of stuttering: Established and emerging interventions. Wolters Kluwer.
۳. Reardon-Reeves N, Yaruss JS. School-age stuttering therapy: A practical guide.
۴. Packman A, Onslow M, Webber M, Harrison E, Arnott S, ..., Lloyd W. Lidcombe program trainers' consortium. Retrived at: lidcombe program treatment guide. <http://lidcombeprogram.org/wp-content/uploads/Lidcombe-Program-Treatment>.
۵. O'Brian S, Carey B, Lowe R, Onslow M, Packman A, Cream A. Camperdown program treatment guide. Australian Stuttering Research Centre, University of Sydney. Retrived at <https://www.uts.edu.au/sites/default/files/10/Camperdown%20Program%20Treatment%20Guide%20June%20>
۶. Ward D, Scott KS (Eds.). Cluttering: A handbook of research, intervention and education. Psychology Press.

- v. Pertijs MAJ, Oonk LC, Beer de JJA, Bunschoten EM, Bast EJEG, Veenendaal van H. Clinical guideline 'stuttering in children, adolescents and adults'. NVLF, Woerden.

کد درس: ۱۲

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات صوت

پیش‌نیازها همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: در این درس دانش دانشجو درباره آسیب‌شناسی، ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات صوت با تمرکز بر رویکرد فیزیولوژیک و مهارت‌ش در این حوزه افزایش می‌یابد.

شرح درس: در این درس دانشجو ضمن آشنایی با آناتومی کارکردی و پاتوفیزیولوژی دیسفونی تنش عضلانی، با ارزیابی‌های تکمیلی صوت آشنا می‌شود؛ همچنین انواع درمان‌های اختلالات صوت را با تمرکز بر رویکرد فیزیولوژیک فرامی‌گیرد و شیوه کدگذاری اختلالات صوت در چارچوب ICF را بداند و انجام دهد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آناتومی کارکردی (لمس) عضلات حنجره و گردن
۲. فیزیولوژی آواسازی (ساز و کارهای تغییر فرکانس، بلندی و کیفیت صوت)
۳. پاتوفیزیولوژی دیسفونی تنش عضلانی اولیه و ثانویه
۴. ارزیابی ادراکی-شنیداری، ارزیابی پوسچر
۵. صوت درمانی فیزیولوژیک: درمان دستی حنجره با تکیه بر آواسازی، تمرین‌های کارکردی صوت، صوت درمانی تشدید، روش‌های گرم کردن صدا، صوت درمانی به شیوه تکیه‌گذاری
۲. معرفی درمان‌های جراحی حنجره
۳. توانبخشی گفتار قبل و بعد از جراحی‌های سرطان حنجره
۴. آشنایی با کدهای اختلالات صوت بر اساس چارچوب ICF

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

۱. مشاهده و اجرای عملی آناتومی کارکردی (لمس) عضلات حنجره و گردن
۲. اجرای عملی ارزیابی ادراکی-شنیداری صوت با استفاده از مقیاس‌های رسمی، مشاهده و اجرای عملی ارزیابی پوسچر
۳. مشاهده و اجرای عملی درمان دستی حنجره با تکیه بر آواسازی
۴. مشاهده و اجرای عملی تمرین‌های کارکردی صوت
۵. مشاهده و اجرای عملی صوت درمانی تشدید
۶. مشاهده و اجرای عملی روش‌های گرم کردن صوت
۷. مشاهده و اجرای عملی صوت درمانی به شیوه تکیه‌گذاری

۸. مشاهده فیلم درمان‌های جراحی صوت
۹. مشاهده و اجرای عملی توانبخشی گفتار قبل و بعد از جراحی‌های سرطان حنجره
۱۰. یک مورد کد دهی اختلال در صوت بر اساس ICF

شیوه ارزشیابی دانشجویی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Stemple JC, Roy N, Klaben BK. Clinical voice pathology: Theory and management: Plural Publishing.
۲. Seikel JA, Drumright DG, King DW. Anatomy & physiology for speech, language, and hearing: Nelson Education.
۳. Colton RH, Casper JK, Leonard R. Understanding voice problems. Philadelphia: Techbooks.

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات ارتباطی در شکاف کام و ناهنجاری های مجسمه ای-چهره ای کد درس: ۱۳

پیش نیازها همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰.۵ واحد نظری - ۰.۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: در این درس دانشجو با مباحث پیشرفته اختلالات ارتباطی در ناهنجاریهای مجسمه ای-چهره ای مادرزادی و اکتسابی با تمرکز بر شکاف لب و کام و چگونگی ارزیابی و درمان آنها آشنا می شود.

شرح درس: در پایان این درس، انتظار می رود دانشجو ساختار و عملکرد درجه کامی-حلقی، اثر بی کفایتی کامی-حلقی و ناهنجاری های دهان، صورت و حلق بر گفتار، رشد زبان در شکاف کام را بشناسد، انواع ارزیابی های ادراکی و ابزاری و تفسیر آنها، تشخیص افتراقی و ثبت خطاهای گفتاری مرتبط با شکاف کام، طراحی برنامه درمانی مناسب را انجام دهد و شیوه کد گذاری شکاف کام در چارجوب ICF را بداند و انجام دهد.

رئوس مطالب نظری (۹ ساعت):

۱. مروری بر آناتومی و فیزیولوژی ساختارهای دهانی- چهره ای، عملکرد درجه نرمکامی-حلقی در فعالیتهای غیرگفتاری و گفتاری، علل و علائم بدعملکردی نرمکامی - حلقی، خطاهای تولیدی مرتبط با شکاف کام
۲. اثر ناهنجاری های دهان، صورت و حلق بر گفتار و تشدید
۳. رشد واجشناختی اولیه در کودکان دارای شکاف کام
۴. ارزیابیهای ادراکی استاندارد (مانند CAPS)، تشخیص افتراقی اختلالات گفتاری مرتبط با شکاف کام و آوانگاری و ثبت خطاها
۵. مروری بر ارزیابی های دستگاهی شامل نیزومتر، نیرواندوسکوپ، ویدئوفلوروسکوپ و اثرودینامیک
۶. ارزیابی سیستم کامی-حلقی با استفاده از دستگاه نیزومتر
۷. تفسیر نتایج ارزیابی های دستگاهی و ارتباط یافته های حاصل از آنها با ارزیابیهای ادراکی
۸. تکنیکهای درمانی اختلالات تولیدی مرتبط با شکاف کام
۹. روشهای درمان هایپر نیوالیتی در بدعملکردی کامی حلقی مرزی
۱۰. نقش آسیب شناس گفتار و زبان در رفع مشکلات تغذیه و درمان های پروتزی و انواع جراحیهای ثانویه در VPI
۱۱. آشنایی با کدهای شکاف کام و اختلالات همراه آن در چارجوب ICF

رتوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

۱. انجام ارزیابی های ادراکی (مانند تکمیل فرم استاندارد شده CAPS) برای حداقل ۲ بیمار، ارتباط دادن یافته های آن با داده های حاصل از ارزیابی های دستگاهی مستقیم و غیرمستقیم و انجام تشخیص افتراقی از طریق مشاهده فیلم
۲. طراحی برنامه درمانی برای حداقل ۲ بیمار واقعی (درمان های هایپرنزیالیتهی و تولید)
۳. مشاهده اجرای تکنیکهای درمانی هایپرنزیالیتهی و تولید و تهیه گزارش

شیوه ارزیابی دانشجوی:

ارزیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش ها انجام می شود.

منابع اصلی درس:

۱. Howard S, Lohmander A. Cleft palate speech: Assessment and intervention. Wiley-Blackwell.
۲. Kummer AW. Cleft palate and craniofacial anomalies. Thomson.
۳. Peterson-Falzone SJ, Trost-Cardamone J, Karnell MP, Hardin-Jones MA. The clinician's guide to treating cleft palate speech. Mosby.
۴. Peterson-Falzone SJ, Hardin-Jones MA, Karnell MP. Cleft palate speech. Mosby.

کد درس: ۱۴

نام درس: گفتاردرمانی در اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱,۵ واحد نظری - ۰,۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف درس: آشنایی با جنبه‌های طبیعی و غیر طبیعی اجزاء و عملکردهای دستگاه حرکتی گفتار و دستیابی به توانایی ارزیابی و درمان اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی

شرح درس: در این درس دانشجویان با اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی، پایه‌ها و مسیرهای عصبی مورد نیاز برای کنترل حرکتی گفتار آشنا می‌شوند. همچنین آسیب‌شناسی، انواع، علائم، ارزیابی و درمان اختلالات حرکتی گفتار در بزرگسالی را فرا می‌گیرد.

رتوس مطالب نظری (۲۶ ساعت)

۱. آشنایی با چستی کنترل حرکت و نظریه‌های مختلف کنترل حرکت
۲. آشنایی با مدل‌های کنترل حرکتی گفتار
۳. آشنایی با تفاوت کنترل حرکتی اندامهای غیر گفتاری با گفتار
۴. آشنایی با تفاوت کنترل حرکات گفتاری و غیر گفتاری
۵. آشنایی با روش‌های ارزیابی اختلالات حرکتی گفتار
۶. ارزیابی ساز و کار (مکانیزم) تولید گفتار در اختلالات حرکتی گفتار
۷. آشنایی با گفتار فلجی فلاسید و روش‌های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۸. آشنایی با گفتار فلجی اسپاستیک و روش‌های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن

۹. آشنایی با گفتار فلجی آتاکسیک و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۱۰. آشنایی با گفتار فلجی هایپوکینتیک و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۱۱. آشنایی با گفتار فلجی هایپرکینتیک و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن
۱۲. آشنایی با گفتار فلجی مختلط و روش های درمانی نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار مرتبط با آن

۱۳. آشنایی با آپراکسی گفتار و روش های درمان آن
۱۴. آشنایی با کدهای اختلالات حرکتی گفتار بر اساس چارچوب ICF
- رتوس مطالب عملی (۱۷ ساعت)

۱. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی فلاسید
۲. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی اسپاستیک
۳. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی آتاکسیک
۴. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی هایپوکینتیک
۵. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی هایپرکینتیک
۶. ارزیابی و اجرای روش های درمان نواقص تنفسی، تشدید، آواسازی، تولیدی و آهنگ گفتار در گفتار فلجی مختلط
۷. ارزیابی و انجام روش های درمانی مربوط به آپراکسی گفتار

۸. یک مورد کد دهی اختلال حرکتی گفتار بر اساس ICF

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Duffy, J. R., Strand, E. A., & Josephs, K. A. Motor speech disorders associated with primary progressive aphasia. *Aphasiology*, ۲۸(۸-۹), ۱۰۰۴-۱۰۱۷.
۲. Freed, D. Motor speech disorders: diagnosis & treatment. Nelson Education.
۳. Perrier P. About speech motor control complexity. In Harrington, J. and Tabain, M. (Eds.): Towards a better understanding of speech production processes. New York: Psychology Press.

کد درس: ۱۵

نام درس: مفاهیم پیشرفته آمار و کاربرد عملی آن‌ها در نرم افزارهای تحلیل آماری

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۱ واحد نظری - ۲ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با روشهای پیشرفته آماری و کاربرد آن‌ها در انجام پژوهش در نظام سلامت

شرح درس:

در این درس دانشجویان با انواع روش های آماری در تجزیه و تحلیل داده ها آشنا می شود. نحوه کار با نرم افزارهای آماری و انجام تحلیل های آماری را فرا می گیرد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. مروری بر انواع توزیعها: توزیع پیوسته (توزیع نرمال) و توزیع گسسته ، انواع متغیرها ، انواع شاخصهای توصیفی (میانگین، انحراف معیار، واریانس، میانه، چارک، مد)

۲. مروری بر تعریف p-value و Confidence Interval

۳. معرفی تفاوت نتیجه بالینی و نتیجه آماری

۴. معرفی قضیه حد مرکزی در آزمونهای T

۵. معرفی روش های تعیین حجم نمونه

۶. معرفی شاخص اندازه اثر

۷. معرفی انواع آزمون های آماری

۷.۱. آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

۷.۲ انواع T-test

▪ آزمون T تک نمونه ای

▪ آزمون T مستقل

▪ آزمون T زوجی

۷.۳ تحلیل واریانس ANOVA

▪ One-way ANOVA

▪ Two-way ANOVA

- Repeated measure ANOVA (one-way)
- Repeated measure ANOVA (two-way)
- Post hoc tests of ANOVA

۷.۴. تحلیل واریانس چندعاملی (MANOVA)

۷.۵. تحلیل کوواریانس چندعاملی (MANCOVA)

۷.۶. آزمونهای ناپارامتری

- One sample sign test
- One sample Wilcoxon
- Friedman test
- Kruskal-Wallis test
- Mann-Whitney test
- Spearman Rank Correlation

۷.۷. آزمون های همبستگی (پیرسون و اسپیرمن)

- رگرسیون
- Linear
- Multiple
- Logistic

۸. معرفی انواع نرم افزارهای تحلیل آماری مانند SPSS و STATA و R

۹. معرفی انواع نرم افزارهای تعیین حجم نمونه مانند G power

رئوس مطالب عملی (۶۸ ساعت):

- اجرای عملی آزمون کولموگروف-اسمیرنوف با داده های تمرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی انواع T-test
- اجرای عملی آزمون T تک نمونه ای با داده های تمرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی آزمون T مستقل با داده های تمرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی آزمون T زوجی با داده های تمرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- تحلیل واریانس ANOVA
- اجرای عملی One-way ANOVA با داده های تمرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی Two-way ANOVA با داده های تمرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو

- اجرای عملی Repeated measure ANOVA (one-way) با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی Repeated measure ANOVA (two-way) با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی Post hoc tests of ANOVA با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی تحلیل واریانس چندعاملی (MANOVA) با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی تحلیل کوواریانس چندعاملی (MANCOVA) با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- آزمونهای پارامتری
- اجرای عملی One sample sign test با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی One sample Wilcoxon با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی Friedman test با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی Kruskal-Wallis test با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی Mann-Whitney test با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی Spearman Rank Correlation با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی آزمون های همبستگی (پیرسون و اسپیرمن) با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- رگرسیون
- اجرای عملی تحلیل Linear با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی تحلیل Multiple با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- اجرای عملی تحلیل Logistic با داده های تکرینی و تفسیر نتایج توسط دانشجو
- انتخاب یکی از نرم افزارهای تحلیل آماری معرفی شده (SPSS یا STATA یا R) و آشنایی کامل با نحوه کار با آن اعم از وارد کردن داده، انتخاب آزمون آماری مناسب، تحلیل داده ها و تفسیر خروجی داده ها، رسم نمودار و ...
- انتخاب یکی از نرم افزارهای تعیین حجم نمونه مانند G power و آشنایی کامل با نحوه کار با آن

شیوه‌ارزشیابی دانشجویان

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. نترج و. ترجمه: علی عمیدی. آمار کاربردی (جلد اول). تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
۲. روزنر ب. ترجمه: علی عمیدی. اصول آمار زیستی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
۳. واین. و. دانیل. ترجمه سید محمد تقی آیت‌اللهی. تهران. مؤسسه انتشارات امیر کبیر

کد درس: ۱۶

نام درس: روش تحقیق پیشرفته

پیش‌نیازها: همزمان: مفاهیم پیشرفته آمار و کاربرد عملی آن‌ها در نرم افزارهای تحلیل آماری

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

آشنایی با انواع روش‌های تحقیق در نظام سلامت

شرح درس

در این درس دانشجویان با چگونگی دستیابی به موضوع تحقیق، انواع روش‌های تحقیق، ابزارهای تحقیق و اخلاق در پژوهش در نظام سلامت به طور کامل آشنا شده و یک پیش‌طرح پژوهشی در حوزه‌ی آسیب‌شناسی گفتار و زبان را مبتنی بر اصول نگارش، آماده و ارائه می‌نمایند

رتوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. مروری بر شناخت مسئله تحقیق و نظریه در پژوهش، گزاره‌های تحقیق (هدف، فرضیه و سؤال تحقیق)، تفاوت سازه، مفهوم، متغیر
۲. معرفی انواع منابع تحقیق و یافتن آن‌ها
۳. معرفی اصول اخلاق در پژوهش
۴. معرفی انواع روایی پژوهش (روایی درونی و بیرونی)
۵. معرفی روش‌های انتخاب و تخصیص نمونه‌ها
۶. معرفی پژوهش متدولوژیکال (طرح‌های روایی، طرح‌های پایایی و طرح‌های پاسخگو Designs responsiveness در تهیه ابزار)
۷. معرفی انواع روش‌های جمع‌آوری داده‌های پژوهش (آزمون، پرسشنامه، مصاحبه، مشاهده و تحلیل محتوا)

۸. معرفی انواع طرح‌های پژوهش

- پژوهش‌های غیر آزمایشی (توصیفی، علی مقایسه‌ای، همبستگی)

- پژوهش‌های آزمایشی: طرح تک‌گروهی (موردی، تک‌گروهی پیش و پس‌آزمون، سری زمانی)، طرح گروه کنترل یا تخصیص تصادفی و طرح‌های عاملی، طرح شبه‌آزمایشی و طرح مورد منفرد single subject
- تحقیق کیفی (معرفی انواع تحقیق کیفی و شیوه‌های جمع‌آوری اطلاعات)
- اپیدمیولوژی (تعریف نسبت، سهم و میزان، غربالگری و تشخیص، طرح‌های اپیدمیولوژی غیرآزمایشی)
- پژوهش پیامد outcomes research
- پژوهش پیمایشی survey research

رئوس مطالب عملی (ساعت ۳۴):

- ارزشیابی حداقل ۵ مقاله منتشر شده با طرح‌های پژوهشی مختلف مانند کار آزمایشی بالینی، مورد - شاهدهی یا استفاده از Critical Appraisal Checklists
- نقد و ارزشیابی حداقل ۵ پروپوزال پژوهشی نوشته شده موجود با طرح‌های پژوهشی گوناگون
- نگارش یک پروپوزال پژوهشی به صورت تمرینی با طی مراحل زیر انتخاب موضوع، انتخاب کلمات کلیدی و پایگاه داده برای یافتن پیشینه پژوهش، انتخاب طرح پژوهشی، انتخاب روش اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش، انتخاب روش جمع‌آوری داده‌های پژوهش، انتخاب روش نمونه‌گیری
- در هر مرحله از مراحل نگارش پروپوزال، دانشجو ضروری است منطق انتخاب مراحل فوق را در کلاس به اشتراک بگذارد تا مورد نقد و بررسی قرار گیرد.

شیوه ارزشیابی دانشجو

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهارگزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Carter R E.,Lubinsky J., Domholdt E. Rehabilitation research: principles and applications. Elsevier.

۲. پاشا شریفی، ح. و شریفی، ن. اصول روان‌سنجی و روان‌آزمایی. تهران: انتشارات رشد.

۳. دلاور، ع. روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: انتشارات ویرایش.

۴. هومن، ح. اندازه‌گیری‌های روانی و تربیتی: فن تهیه تست و پرسشنامه. تهران: انتشارات فرهنگ.

کد درس: ۱۷

نام درس: آزمایشگاه گفتار و زبان و یلع (فازهای دهانی و دهانی- حلقی)

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۱ واحد نظری - ۲ واحد عملی)

نوع واحد: نظری-عملی

هدف کلی درس: کسب دانش و مهارت استفاده از تجهیزات آزمایشگاهی و پاراکلینیکی در ارزیابی، تشخیص و سنجش پیامد در گفتاردرمانی

شرح درس: در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با ابزارها و نرم افزارهای tDCS, ERP, EMG, rTMS, Nasoendoscopy, Articulography, Eye Tracking, SALT, CHILDES, FEES, vital stim, Computerized speech lab (CSL) و X Observer، با ساختار و موارد کاربرد این تجهیزات در فرایند ارزیابی، تشخیص و سنجش پیامد در گفتاردرمانی آشنا می‌شوند و حداقل در سه دستگاه چگونگی اجرا و تفسیر نتایج حاصل از آنها را فرا می‌گیرند.

رتبوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، و مشخصات EMG در عضلات حنجره و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۲. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، و مشخصات tDCS و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۳. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، و مشخصات ERP و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۴. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، و مشخصات rTMS و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۵. انجام ارزیابی یلع (فازهای دهانی و دهانی- حلقی) یا استفاده از (Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing (FEES
۶. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، و مشخصات نوروفیدبک و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۷. انجام تحلیل نمونه زبانی با استفاده از نرم افزارهای SALT, CHILDES و مشابه آنها، مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات ابزاری و تفسیر نتایج)
۸. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات Eye Tracking، و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۹. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات vital stim، و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۱۰. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات nasoendoscopy، و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۱۱. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات articulography، و تفسیر نتایج و شیوه‌های اجرای آن
۱۲. آشنایی با مفاهیم، اصول، کاربرد، مشخصات Computerized speech lab (CSL)، اجرا و تفسیر نتایج آن

۱۳. آشنایی با نرم افزار X Observer، اجرا و تفسیر نتایج آن

رتوس مطالب عملی (۶۸ ساعت):

۱. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج EMG در عضلات حنجره در نمونه‌های بهنجار و دارای اختلالات صوت؛
۲. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج tDCS در افراد سالم و دارای اختلال زبانی
۳. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج ERP در افراد سالم و دارای اختلال ریانی (کودکان و بزرگسالان)
۴. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج rTMS در افراد سالم و دارای اختلال ریانی
۵. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج نوروفیدبک در افراد سالم و دارای اختلال زبانی
۶. اجرای عملی (Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing (FEES) و تفسیر نتایج آن
۷. آشنایی و انجام کدنویسی در نرم افزارهایی مانند SALT, CHILDES و مشابه آنها و تحلیل نمونه زبانی
۸. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج Eye Tracking در افراد سالم و دارای اختلال زبانی
۹. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج vital stim در افراد سالم و دارای اختلال بلع
۱۰. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج nasoendoscopy در افراد سالم و دارای اختلال صوت و تشدید
۱۱. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج Articulography در افراد سالم و دارای اختلال گفتار
۱۲. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج Computerized speech lab (CSL) در افراد سالم و دارای اختلال گفتار
۱۳. مشاهده، اجرای عملی و تفسیر نتایج X Observer در افراد سالم و دارای اختلال ارتباطی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

به تناسب هر مبحث، دستورالعمل تجهیزات مربوطه، تدریس خواهد شد.

کد درس: ۱۸

نام درس: سمینار پژوهشی در اختلالات گفتار و زبان

پیش‌نیاز یا همزمان: مفاهیم پیشرفته آمار و کاربرد عملی آن‌ها در نرم افزارهای تحلیل آماری، روش تحقیق پیشرفته

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

در طول این دوره دانشجو باید در یکی از حیطه‌های تخصصی شامل پیشگیری، تشخیص، توانبخشی، مشاوره و مدیریت در گفتاردرمانی یک موضوع پژوهشی را انتخاب و ضمن کاربست روش‌های تفکر و ارزشیابی نقادانه بتواند یافته‌های مرور شده را در قالبی نظام‌مند به شکل شفاهی (سخنرانی) و نوشتاری (گزارش نظام‌مند) ارائه دهد. در پایان این دوره دانشجو ضمن پیشنهاد یک موضوع پژوهشی باید study protocol تهیه شده را ارائه نماید.

شرح درس:

دانشجو موظف است یک موضوع پژوهشی را انتخاب و تمام ابعاد آن با توجه به شواهد تحلیل، نقد، ارزیابی نماید. دانشجو در طول دوره، فرصتهایی برای ارائه فعالیت‌های انجام شده خواهد داشت. انتخاب موضوع و بیان مسئله، نحوه انتخاب روش و رویکرد مناسب برای پژوهش و نقد و بررسی جامع و کامل تمام ابعاد موضوع و تدوین یک study protocol محصول این فرایند آموزشی خواهد بود.

رنویس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

انتخاب حوزه مورد بررسی جهت مطالعه

ضرورت اجرای پژوهش بر اساس اولویت‌های ملی، تحقیقات انجام شده و خلاءهای پژوهشی در حوزه‌ی مورد نظر در جهان و کشور

تعیین جامعه هدف، تعیین مداخلات یا اقداماتی که قرار است انجام شود، مقایسه‌هایی که باید صورت بگیرد و پیامد حاصل از مطالعه‌ی مورد نظر (PICO)

تعیین نوع مطالعه

تعیین نحوه نمونه‌گیری

تعیین متغیرها و ابزار جمع‌آوری داده‌ها و روش اجرا

تعیین نحوه تحلیل داده‌ها و آزمونهای آماری

تدوین گزارش نهایی پروتکل مطالعه و ارائه‌ی آن

شیوه‌ارزشیابی:

شرکت فعال در تمام جلسات و ارائه گزارش از اقدامات انجام شده

تدوین گزارش نهایی پروتکل مطالعه و ارائه‌ی آن

منابع اصلی درس:

۱. کتب و مقالات تخصصی رشته گفتاردرمانی

۲. Cumpston, M., Li, T., Page, M. J., Chandler, J., Welch, V. A., Higgins, J. P., & Thomas, J. Updated guidance for trusted systematic reviews: a new edition of the Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions. *Cochrane Database Syst Rev*, ۱۰, ED۰۰۰۱۴۲.
۳. Liberati, A., Altman, D. G., Tetzlaff, J., Mulrow, C., Gøtzsche, P. C., Ioannidis, J. P., ... & Moher, D. The PRISMA statement for reporting systematic reviews and meta-analyses of studies that evaluate health care interventions: explanation and elaboration. *Journal of clinical epidemiology*, ۶۲(۱۰), e۱-e۳۴.
۴. Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., ... & Stewart, L. A. Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) ۲۰۱۵ statement. *Systematic reviews*, ۴(۱), ۱.
۵. Dunleavy, P. *Authoring a PhD: How to plan, draft, write and finish a doctoral thesis or dissertation*. Macmillan International Higher Education.
۶. Eco, U. *How to write a thesis*. MIT Press.

۷. Lunenburg, F. C., & Irby, B. J. Writing a successful thesis or dissertation: Tips and strategies for students in the social and behavioral sciences. Corwin press.
۸. Murray, R. How to write a thesis. McGraw-Hill Education (UK)

کد درس: ۱۹

نام درس: اخلاق در گفتاردرمانی

پیش نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

در پایان درس دانشجو باید با اصول و قواعد اخلاقی در توانبخشی آشنا باشد، توانایی آموزش و ارتقاء مسئولیت پذیری، درک و احساس ارتباط اخلاقی را کسب کرده باشد، اهمیت کاربرد هر یک از اصول و قواعد اخلاقی در توانبخشی بیماران و پژوهش را به خوبی بداند، مهارت‌های مقدماتی در شناخت و استنباط نقادانه مسائل و مشکلات اخلاقی را کسب کرده باشد.

شرح درس:

اخلاق به عنوان یک سرمایه ذاتی و مؤلفه‌ای که بیانگر پیوند بین علم و وجدان می باشد، در اخلاق ما با واژگانی چون بشریت، شأن و کرامت انسانی، احترام به حقوق و آزادی‌های فردی و اجتماعی و ارزش واقعی انسان سر و کار داریم. اخلاق پزشکی بر تمام شئون علوم پزشکی و توانبخشی ساری و جاری است. همانند اخلاق پزشکی اخلاق در گفتاردرمانی را می توان در سه محور اساسی اخلاق در آموزش، اخلاق در پژوهش و اخلاق در درمان و بالین مورد مطالعه قرار داد. آموزش اخلاق باید زمینه‌ای فراهم آورد تا دانشجویان، متعهدانه و با احترام به بیماران بتوانند در شرایط پیچیده درمانی وظیفه اخلاقی خود را در کنار وظایف حقوقی، شرعی به نحوی مطلوب ایفا نمایند.

رئوس مطالب: ۱۷ ساعت نظری

تاریخچه علم اخلاق در سلامت / توانبخشی (ایران و جهان)

مبانی نظری غایت، اصالت، دید اسلامی به انسان و طبیعت و خصوصیات یک درمانگر متعهد

کلیات فلسفه اخلاق و مکاتب اخلاقی در حیطه اخلاق (پزشکی و توانبخشی)

رازداری حرفه‌ای و گفتن حقیقت در روابط درمانگر، بیمار و خانواده او

ارتباط درمانگر با بیمار، همکاران و سایر پرسنل خدمات سلامت

ملاحظات اخلاقی در آموزش گفتاردرمانی

ملاحظات اخلاقی در پژوهش گفتاردرمانی

کدهای اخلاقی در گفتاردرمانی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

تعهد حرفه‌ای و حرفه‌ای‌گرایی

رضایت آگاهانه در امور بالینی و پژوهشی

تحقیقات انسانی، سوء‌گیری و بی‌طرفی در تحقیقات حوزه سلامت

مراقبت‌های درمانی، اصلاح مراقبت‌های سلامتی، عدالت اجتماعی در سلامت، تنظیم خدمات سلامت، کمیته

اخلاق

نقش پزشکی قانونی در مسائل اخلاق حرفه‌ای گفتاردرمانی

منشور حقوق بیمار در علوم پزشکی و توانبخشی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Singer, P. A., & Viens, A. M. (Eds.). *The Cambridge textbook of bioethics*. Cambridge University Press.
۲. Zwitter, M. *Medical-Ethics-Clinical-Practice*. Switzerland : Springer.
۳. Body, R. & McAllister, L. *Ethics in Speech and Language Therapy*. US: Wiley.
۴. American Speech-Language-Hearing Association. Code of Ethics [Ethics]. Available from <http://www.asha.org/policy>.
۵. American Speech-Language-Hearing Association. Practices and Procedures of the Board of Ethics [Ethics]. Available from <http://www.asha.org/policy>.
۶. انجمن جهانی پزشکی. ترجمه‌ی آفرین قاسم زاده و نریمان سپهروند. دست‌نامه اخلاق پزشکی. ارومیه: دانشگاه علوم پزشکی ارومیه.

۷. لاریجانی، ب. پزشک و ملاحظات اخلاقی، جلد اول: مروری بر مبانی اخلاق پزشکی، تهران: برای فردا.
۸. لاریجانی، ب. و همکاران. پزشک و ملاحظات اخلاقی، جلد دوم: تصمیم‌گیری اخلاقی در موارد واقعی. تهران: برای فردا.

نام درس: فلسفه علم و نظریه پردازی در علم آسیب شناسی گفتار و زبان
پیش نیاز: ندارد.

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با رویکردهای فلسفی تولید علم و اهمیت و نقش آن در نظریه پردازی های علمی و تولید علم در جوامع بشری و به خصوص نقش آن در علوم مرتبط با سلامت انسان، از اهداف این درس در دوره دکترای گفتاردرمانی می باشد.
همچنین نظریه پردازی و اهمیت آن در نقد و به چالش کشیدن مسائل مرتبط با سلامت ارتباطی در انسان را فرا می گیرند.

شرح درس: آشنایی دانشجویان با رویکردهای فلسفی تولید علم، اهمیت نظریه پردازی، و تلاش برای مدل سازی به منظور پاسخ دهی به سوالات مرتبط با سلامت ارتباطی انسان ها آشنا می شود. همچنین دلایل ضرورت آشنایی با مکاتب مختلف موجود در فلسفه علم را فرا می گیرد و با نظریه پردازی در محک زدن نظریات و مدل های مرتبط با ارائه خدمات در آسیب شناسی گفتار و زبان آشنا می گردد.

رتوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. ضرورت مطالعه فلسفه علم در علوم پزشکی و علوم اجتماعی و در ارتباط با گفتاردرمانی
۲. فلسفه سلامت و چالش های موجود در آن با توجه به فلسفه علم
۳. علم و شبه علم (Science and Pseudo-science)
۴. معرفت شناسی (اپیستمولوژی) در تولید علم و دلایل تنوع در آن
۵. معرفت شناسی دانش علمی به مثابه یک ساختار اجتماعی
۶. معرفت شناسی اثبات گرایی منطقی Logical positivism، طبیعت گرایی Naturalism، تفسیرگرایی، معناگرایی و نسبی گرایی Interpretation, Meaning and Relativism، آبجکتیویتی، هرمنوتیک و رفلکسیویتی، ساختارگرایی و برساخت گرایی Structuralism and Constructivism و نسبت فمینیسم با ساختارگرایی، پسا-مدرن و پسا-ساختارگرایی، گفتمائی Discourse view، پلورالیسم Pluralism و عملگرایی Pragmatism، واقعیت گرایی نقادانه Critical realism
۷. نظریه، مدل و معرفت شناسی در نظریه پردازی علمی
۸. گزاره های منطقی
۹. بررسی مقایسه ای فلسفه، مدل و نظریه در گفتاردرمانی
۱۰. توسعه نظریه و نظریه پردازی و مباحث مربوط به آن در گفتاردرمانی

۱۱. روش‌های علمی در آزمون نظریه‌های مرتبط با آسیب‌شناسی گفتار و زبان
۱۲. اصول ساخت مدل‌های مفهومی و تجزیه و تحلیل مدل‌های مفهومی

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. گیلیس، د. فلسفه علم در قرن بیستم: چهار موضوع اصلی، مترجم: حسن میاننداری، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، طه.
۲. استیونسن، ل. بایرلی، ه. (آخرین ادیت)، هزار چهره علم (گفتارهایی درباره دانشمندان ارزش‌ها و اجتماع)، مترجم: میثم محمدا مینی، تهران: نشر آسیم، فرهنگ نشر نو.
۳. آکاشا، سمیر، فلسفه علم، مترجم: هومن پناهنده، تهران: فرهنگ معاصر.
۴. Bunge, M. Philosophy of science: from problem to theory. (vol. ۱). Taylor & Francis.
۵. Frank, P. Philosophy of Science: The Link between Science and Philosophy. Courier Corporation.
۶. Gambrill, E. D. Critical thinking and the process of evidence-based practice. New York, NY: Oxford University Press.
۷. Hudson, M. W., DeRuiter, M. Professional Issues in Speech-Language Pathology and Audiology. Plural Publishing.
۸. Lum, C. Scientific Thinking in Speech and Language Therapy. Psychology Press.
۹. Psillos, S. Philosophy of Science A-Z. Edinburgh University Press.

کد درس: ۲۱

نام درس: ایده پردازی، کارآفرینی و اصول کسب و کار

پیش نیاز: ندارد.

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

با توجه به لزوم آشنایی فارغ التحصیلان دانشگاهی با اصول راه‌اندازی و مدیریت کسب و کار، هدف اصلی از این درس آن است که دانشجویان با برخی مبانی اصلی کسب و کار که بعد از فارغ التحصیلی به آن نیاز دارند آشنا شوند تا از این طریق بتوانند با آگاهی بیشتر در فضای اقتصادی و رقابتی کشور حضور یابند و مجبور به پرداخت هزینه‌ها و خسارات ناشی از عدم آگاهی نشوند.

شرح درس:

در این درس برخی از مهمترین موضوعات مطرح در حوزه کارآفرینی و اصول و مبانی کسب و کار تدریس می‌گردد. در حوزه کارآفرینی، ایده‌پردازی نقطه شروع فعالیت است و برای خلق ایده از روش‌های رسمی و غیررسمی متعددی استفاده می‌شود. پس از خلق ایده و امکان‌سنجی اجرای آن و همچنین تهیه طرح‌های توجیهی، راه‌اندازی کسب و کار و کارآفرینی آغاز می‌شود. مواردی همچون موضوعات حقوقی و قانونی، بازاریابی و برندسازی، مزیت رقابتی، استراتژی کسب و کار، مدیریت مالی و حسابداری، و روانشناسی صنعتی در مسیر خلق و ایجاد یک کسب و کار مورد نیاز می‌باشد.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

- ۱- تعریف کارآفرینی و مفاهیم مرتبط با آن
- ۲- تهیه بوم مدل کسب و کار
- ۳- آشنایی با انواع کسب و کارها
- ۴- نحوه طراحی مدل کسب و کار مرتبط با توانبخشی و گفتاردرمانی
- ۵- آشنایی با قانون تجارت، قوانین کسب و کار و مسائل حقوقی مرتبط با کارآفرینی
- ۶- ارزیابی ایده، امکان‌سنجی، سرمایه‌گذاری و تهیه طرح توجیهی مرتبط با حرفه گفتاردرمانی
- ۷- آشنایی با مبانی مدیریت سازمان شامل برنامه‌ریزی، سازماندهی، تصمیم‌گیری و کنترل
- ۸- آشنایی با مهمترین ابزارهای مدیریت کسب و کار شامل استراتژی، بازاریابی، مالی و حسابداری، کیفیت و...
- ۹- آشنایی با مهارتهای تجاری سازی دستاوردهای پژوهشی، فناورانه یا نوآورانه
- ۱۰- نقش و اهمیت فن‌آوری اطلاعات در کسب و کار و چشم‌انداز آینده آن
- ۱۱- بررسی نظری و عملی تجربیات کارآفرینان موفق ایرانی مرتبط با حرفه گفتاردرمانی

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. شهشهبانی، م. ح. کارآفرینی: ایجاد، پایش و رشد کسب و کار. تهران: ذر دانش بهمن.
 ۲. استروالد، الف. و پیگنیور، ای. خلق مدل کسب و کار. مترجمین: غلامرضا توکلی، بابک وطن دوست، حسام الدین ساروقی و بهامین توفیقی. تهران: آریانا قلم.
 ۳. باقری، ک. کنعانی، م. محبوبی، ج. عبور از طوفان راهنمای کاربردی شرکت های نوپا در ایران. تهران: رسا.
 ۴. کاتلر، ف. میاتی مدیریت بازاریابی. مترجم: علی پارسائیان. تهران: ترمه.
۵. Carozza, L.S. Leadership in Speech-Language Pathology. Plural Publishing.

کد درس: ۲۲

نام درس: آموزش سوپروایزری در آسیب شناسی گفتار و زبان

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

آموزش سوپروایزری به طوری که بتوانند به شکل مناسبی دانشجویان خود را در حوزه های نحوه برقراری ارتباط با مراجعان، تطابق دادن دانشجویان با محیط های بالینی مختلف، ارزیابی و انتخاب اهداف درمانی درست، قابل اندازه گیری و قابل دسترس و همچنین نظارت بر اجرای اهداف درمانی مدیریت و حمایت نمایند

شرح درس:

در این درس دانشجویان با نقش های مختلف آسیب شناس گفتار و زبان به عنوان آموزش دهنده و سوپروایزر آشنا می شوند. همچنین دانشجویان چگونگی تلفیق و کاربرد یافته های جدید در آموزش و مدیریت بالینی در سائترهای بالینی مختلف را فرا می گیرند.

رئوس مطالب (۱۰۲ ساعت کارآموزی):

دانشجو در محیط بالین، موارد زیر را آموزش می بیند:

۱. تعریف نقش سوپروایزر در محیط بالین

۲. سوپروایزری در بخش های مختلف آسیب شناسی گفتار و زبان

۳. تفکر و بازخورد انتقادی

۴. خودارزیابی توانایی ها و مهارت‌ها با استفاده از مدل انجام، رشد و تحول (run, grow, transform)

۵. تشکیل اهداف (SMART (specific, measurable, attainable, relevant, time-bound) برای

پیشرفت در سوپروایزری

۶. آشنایی با مدل سوپروایزری اندرسون (Evaluative/Feedback, Transitional, and Self-Supervision)

۷. اجرای مدل اندرسون

۸. نقش تکنولوژی در سوپروایزری

۹. اقتدار (authority) در سوپروایزری

۱۰. مسئولیت در سوپروایزری

۱۱. جمع‌آوری داده‌ها در سوپروایزری

۱۲. نوشتن و تغییر اهداف درمانی

۱۳. مهارت‌های ارتباطی در سوپروایزری

۱۴. استانداردها و قوانین در بخش‌های مختلف آسیب‌شناسی گفتار و زبان

۱۵. ملاحظات اخلاقی در سوپروایزری

۱۶. ملاحظات فرهنگی و زبانی در سوپروایزری

۱۷. سوپروایزری دانشجویان خاص

۱۸. استدلال و تصمیم‌گیری بالینی

۱۹. سیاست‌گذاری بهداشتی

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Urish, C. Ongoing competence through mentoring. OT Pract, ۹(۳), ۱۰.
۲. American Speech-Language-Hearing Association. Knowledge and skills needed by speech-language pathologists providing clinical supervision.
۳. American Speech-Language-Hearing Association. Clinical supervision in speech-language pathology.
۴. American Speech-Language-Hearing Association. Responsibilities of individuals who mentor clinical fellows [Issues in Ethics].
۵. American Speech-Language-Hearing Association. Supervision of student clinicians [Issues in Ethics]. Available from www.asha.org/policy
۶. American Speech-Language-Hearing Association. Guidelines for the training, use, and supervision of speech-language pathology assistants. Available from www.asha.org/policy.

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

یادگیری فعالیت بالینی پیشرفته در اختلالات گفتار، زبان، ارتباط و بلع در بخش‌های بالینی تخصصی

شرح درس:

در این درس دانشجویان با توجه به موضوع پروژه، نظر استاد راهنما و دروس اختصاصی انتخابی خود در بخش‌های بیمارستانی و بالینی مرتبط حضور خواهند یافت و مراجعان مرتبط را به صورت تخصصی ارزیابی کرده و نتایج درمان بر اساس مدل‌های تئوریک را به استاد راهنما و گروه گزارش خواهند کرد.

رئوس مطالب (۵۱ ساعت کارآموزی):

در این درس دانشجویان با توجه به موضوع پروژه، نظر استاد مشاور دوره دکترا و دروس اختصاصی انتخابی خود در بخش‌های بیمارستانی و بالینی مرتبط حضور خواهند یافت.

- حضور در بخش یا کلینیک‌های تخصصی نورولوژی و ارزیابی و درمان اختلالات گفتار و زبان با رویکرد مبتنی بر مدل‌های ارتباطی، تولید گفتار و زبان و اختلالات بلع
- حضور در بخش توانبخشی استروک و ارزیابی اختلالات ارتباطی، گفتار، زبان و بلع با رویکرد مبتنی بر مدل‌های ارتباطی، گفتار و زبان و بلع
- حضور در کلینیک تخصصی شکاف کام و لب و ارزیابی، درمان و مشاوره اختلالات ارتباطی، گفتار، زبان و بلع مراجعان با رویکرد مبتنی بر مدل‌های ارتباطی، گفتار و زبان و بلع
- حضور در کلینیک تخصصی اختلالات صوت و ارزیابی، درمان و مشاوره مراجعان با رویکرد مبتنی بر مدل‌های تولید صوت

- حضور در بخش‌های NICU و PICU و ارزیابی و درمان اختلالات گفتار، زبان و بلع در نوزادان و کودکان و مشاوره خانواده این مراجعان با رویکرد مبتنی بر مدل‌های ارتباطی، گفتار و زبان و بلع
- حضور در کلینیک تخصصی اختلالات روانی گفتار و ارزیابی و درمان اختلالات روانی گفتار مبتنی بر مدل‌های تولید گفتار روان
- حضور در کلینیک تخصصی یا مرکز جامع تکامل و ارزیابی، درمان و مشاوره اختلالات ارتباطی، گفتار و زبان مبتنی بر مدل‌های رشدی تولید گفتار و زبان

شیوه ارزیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در پایان دوره بصورت ارزیابی گزارش در جلسه گروه و پرسش و پاسخ و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. McAllister, L. Issues and innovations in clinical education. *Advances in Speech Language Pathology*, ۷(۳), ۱۳۸-۱۴۸.
۲. Body, R. *Ethics in speech and language therapy*. John Wiley & Sons.
۳. Reilly, S., Douglas, J., & Gates, J. Evidence-based practice and speech pathology: future directions. Murry T, Carrau RL. *Clinical management of swallowing disorders*. Plural publishing.
۴. Volkmar, F. R., Paul, R., Klin, A., & Cohen, D. *Handbook of Autism and Pervasive Developmental Disorders*. Volume ۱: Diagnosis, Development, Neurobiology, and Behavior (۳de druk). *Tijdschrift voor Psychiatrie*, ۴۹(۱۲), ۹۲۰-۹۲۰.
۵. Longerbeam M, Sigafos J. Language and children with autism spectrum disorder. Reed (Ed.). *An introduction to children with language disorders*. New York: Pearson.

۶. Tarbox, J., Dixon, D., Sturmey, P., & Matson, J. L. Handbook of early intervention for autism spectrum disorders. Springer New York.
۷. Guitar, B. Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment. Lippincott Williams & Wilkins.
۸. Viswanath, N. Treatment of Stuttering: Established and Emerging Interventions, B. Guitar, R. McCauley (Eds.), Lippincott, Williams & Wilkins, Baltimore, MD, ۴۴۸ pp., Hardback.
۹. Reardon-Reeves, N., & Yaruss, J. S. School-age stuttering therapy: A practical guide. Stuttering Therapy Resources, Incorporated.
۱۰. Packman, A., Onslow, M., Webber, M., Harrison, E., Arnott, S., Bridgman, K., & Lloyd, W. The Lidcombe Program treatment guide. Lidcombe Program Trainers Consortium. Retrieved from http://sydney.edu.au/health-sciences/asrc/docs/lp_treatment_guide_pdf.
۱۱. O'Brian S, Carey B, Lowe R, Onslow M, Packman A, Cream A. Camperdown program treatment guide. Australian Stuttering Research Centre, University of Sydney. Retrieved at <https://www.uts.edu.au/sites/default/files/۱۰/Camperdown/۲-Program/۲-Treatment/۲-Guide/۲>.
۱۲. Ward, D., & Scott, K. S. (Eds.). Cluttering: A handbook of research, intervention and education. Psychology Press.
۱۳. Pertijs, M. A. J., Oonk, L. C., Beer de JJ, B. E., & Bast, E. J. Clinical guideline stuttering in children, adolescents and adults. Woerden: NVLF.
۱۴. Howard, S., & Lohmander, A. (Eds.). Cleft palate speech: assessment and intervention. John Wiley & Sons.
۱۵. Kummer, A. W. Cleft palate & craniofacial anomalies: Effects on speech and resonance. Nelson Education.
۱۶. Peterson-Falzone, S. J., Trost-Cardamone, J., Karnell, M. P., & Hardin-Jones, M. A. The Clinician's Guide to Treating Cleft Palate Speech-E-Book. Elsevier Health Sciences.
۱۷. Peterson-Falzone, S. J., Hardin-Jones, M. A., Karnell, M. P., & McWilliams, B. J. Cleft palate speech (pp. ۲۶۶-۲۹۱). St. Louis: Mosby.

کد درس: ۲۴

نام درس: پایان نامه

پیش‌نیاز: قبولی در امتحان جامع

تعداد واحد: ۲۰ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس: طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقاتی مرتبط با رشته گفتاردرمانی در حوزه های تخصصی گفتار، زبان، شناخت و بلع در کودکان و بزرگسالان

شرح درس: پایان نامه دکتری باید یک پژوهش اصیل و نوآورانه در جهت اهداف رشته گفتاردرمانی باشد. دانشجویان باید مطابق با مصوبات مرحله پژوهشی و تدوین پایان نامه آئین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی به تحقیق بپردازند.

شیوه ارزشیابی دانشجو: مطابق با آئین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

منابع اصلی درس:

۱. PHILLIPS EM. and PUGH DS. How to get a PhD, A handbook for students and their supervisors. Open University Press.

۲. برایان پالتریج، ترجمه محمد مبینی، غلامرضا معمارزاده‌طهران، راهنمای نگارش رساله و پایان‌نامه: ویژه

دوره‌های دکتری و کارشناسی ارشد. اندیشه‌های گوهریار (وابسته به م ف معراج اندیشه و گوهریار).

۳. آیین نامه آموزشی دکتری تخصصی (PhD) مصوب سی و پنجمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

علوم پزشکی، ۱۳۸۶

(https://hcmep.behdasht.gov.ir/uploads/۳۶۹/doc/Ayeen_PhD.pdf)

کد درس : ۲۵

نام درس: پردازش سیگنال و کاربرد آن در آسیب شناسی گفتار و زبان

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان با مفاهیم پردازش سیگنال و چگونگی استفاده از آن در تحقیقات بالینی و آنالیز داده های بالینی آشنا می شوند.

شرح درس:

در این درس دانشجویان با سیگنالهای گسسته و پیوسته و سیگنال های صوتی، حرکتی و بینایی آشنا می شوند و می آموزند چگونه سیگنالها را فیلتر، بازنمایی، منتقل و دستکاری نمایند.

رتبوس مطالب نظری (۱۷ ساعت)

- تعاریف

- کاربردهای پردازش دیجیتال سیگنال

- دلایل پردازش دیجیتال سیگنال

- نمونه هایی از سیگنال

• سیگنال ECG

• سیگنال EEG

• سیگنال زلزله

• سیگنال موتور

• سیگنال گفتاری

• سیگنال های موسیقی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

• سیگنال تصویر

- عملیات پردازش سیگنال

- عملیات پایه

- فیلتر کردن Convolution

- همبستگی correlation

- تئوری نمونه برداری

- فیلتر ورودی و انتخاب پر بود نمونه برداری

- بازسازی سیگنال

- بررسی عملکرد عوامل نمونه گیری و بازیابی سیگنال

- فیلتر ضد همپوشانی فرکانسی anti-aliasing filter

- فیلتر خروجی (فیلتر میان یابی)

- فرکانس نمونه گیری در سیستم حلقه بسته

- طبقه بندی سیستم ها

- سیگنال پیوسته و گسسته

- بازسازی فضای فاز

- تولید سیگنال کمپلکس

- مدولاسیون دامنه

رنوس مطالب عملی (۳۴ ساعت)

- جمع آوری داده با سیستم الکترومیوگرافی

- مقدمات پردازش سیگنال های الکترومیوگرافی در نرم افزار سیستم BIOMETRIC

- جمع آوری داده با سیستم MOTION CAPTURE SYSTEM

- مقدمات پردازش سیگنال های کینماتیک با نرم افزار VICON

- انجام عملی فعالیت های زیر:

• Aliasing

• Quantization

• بازسازی سیگنال

• PCM Encoder/Decoder

• حذف نویز

• فیلتر گذاری در پردازش صوت

• فشرده سازی سیگنال صوتی

• طراحی فیلتر ساده به کمک متوسط گیری و کانولوشن

• کاربرد فیلترهای FIR و IIR

• معرفی و پیاده سازی فیلتر برای پردازش صوت

• تشخیص صوت مقدماتی یا استفاده از الگوریتم ساده

شیوه ارزشیابی دانشجویی :

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش ها انجام می شود.

- ۱- سیگنالها و سیستم‌ها، آلن اوپنهایم و آلن ویلسکی، مترجم حمید نواب، انتشارات موسسه علمی_فرهنگی.
- ۲- Boutsen, F. R., & Dvorak, J. D. MATLAB® Primer for Speech Language Pathology and Audiology. Plural Publishing.

کد درس: ۲۶

نام درس: مدل‌های شناختی در درک و تولید گفتار و زبان

پیش‌نیازها: همزمان: الگوهای طبیعی پردازش گفتار و زبان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنا شدن دانشجویان با تعاریف، نظریات و رویکردهای حوزه‌ی علوم روان‌شناسی شناختی و تاریخچه‌ی تکامل و انواع مدل‌های شناختی تولید و درک گفتار و زبان

شرح درس: در این درس دانشجویان با روان‌شناسی شناختی، حوزه‌ی عمل و نظریه در آن، انواع مدل‌ها و نظریه‌های ادراک و تولید گفتار و زبان آشنا می‌شوند تا بتوانند علاوه بر نقد و تحلیل این نظریات، از آن‌ها در تجزیه و تحلیل فرایندهای عادی و آسیب‌های گفتار و زبان و طراحی روش‌های آریزایی و درمان استفاده نمایند.

رتوس مطالب نظری (۳۴ ساعت):

۱. معرفی حوزه‌ی روان‌شناسی شناختی شامل مطالعه‌ی یادگیری، حافظه، توجه، ادراک، استدلال، کنترل حرکتی، مفهوم‌سازی، زبان
۲. انقلاب‌های شناختی
۳. مدل‌های کلاسیک پردازش اطلاعات
۴. فرض‌های زیربنای مدل‌های جمع‌ه و پیکان: پیمان‌ه ای بودن دهن، گسست دوگانه
۵. مدل‌های پیوندگرا: ساختار و فرض‌ها
۶. مدل پیوندگرای TRACE (McClelland and Elman ۱۹۸۶)
۷. مدل پیوندگرای Dell (۱۹۸۶)
۸. شناخت بدنمند (embodied cognition)
۹. رویکردهای ظهورگرا (Emergentist)
۱۰. نظریه‌های کاربرد-منا (usage-based)
۱۱. مدل‌های درک گفتار
۱۲. مدل‌های تولید گفتار
۱۳. مدل‌های حرکتی گفتار
۱۴. مدل‌های تولید و درک جمله

شیوه ارزشیابی دانشجویان

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می‌شود.

۱. Ellis, N. C. Essentials of a theory of language cognition. The Modern Language Journal, ۱۰۳, ۳۹-۶۰.
۲. Bybee, J. Language, usage and cognition. Cambridge University Press.
۳. زبان‌شناسی شناختی: دومین انقلاب معرفت‌شناختی در زبان‌شناسی، رضا نیلی‌پور، نشر هرمس
۴. Altmann, G., & Shillcock, R. Cognitive models of speech processing: The second Sperlonga meeting. Psychology Press.
۵. Dell, G. S. A spreading-activation theory of retrieval in sentence production. Psychological review, ۹۳(۳), ۲۸۳.
۶. Mark Tatham and Katherine Morton. A Guide to Speech Production and Perception. Edinburgh University Press.
۷. Guenther, F. H. Neural control of speech. Mit Press.
۸. Thompson, C. K., Faruqi-Shah, Y., & Lee, J. Models of sentence production. The handbook of adult language disorders, ۳۲۸-۳۵۴.

کد درس: ۲۷

نام درس: مباحث پیشرفته آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات صوت

پیش نیازها همزمان: آزمایشگاه گفتار و زبان و بلع (فازهای دهانی و دهانی - حلقی)

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در این درس دانش نظری، عملی و مهارت دانشجوی در زمینه آسیب‌شناسی، ارزیابی، تشخیص و درمان اختلالات صوت با تمرکز بر همکاری تنگاتنگ با تیم پزشکی، بکارگیری روشهای ترکیبی، و رویکرد سایکوژنیک افزایش می‌یابد.

شرح درس:

در این درس انتظار می‌رود دانشجوی به مطالعه و بررسی در حوزه فیزیولوژی پیشرفته، پاتوفیزیولوژی مرتبط با دیسفونی تنش عضلانی، چگونگی تاثیرگذاری عواطف بر صدا، ارزیابی پیشرفته و ابزاری صوت و مشاهده جراحی های موارد خاص (با حضور در اتاق عمل) و بحث و تبادل نظر با تیم جراحی بپردازد؛ انواع درمان‌های اختلالات صوت را با تمرکز بر رویکرد سایکوژنیک و رویکرد ترکیبی را فرا گیرد. همچنین، رویکردهای درمانی را بر اساس شواهد علمی - پژوهشی و شواهد بالینی مورد بررسی دقیق قرار بدهد و بتواند پیشنهاد های پژوهشی مناسب برای پاسخدهی به سوالات احتمالی در این زمینه را مطرح کند. شیوه کدگذاری اختلالات صوت در چارچوب ICF را نیز فرا گرفته و انجام دهد.

رئوس مطالب نظری: (۱۷ ساعت)

- مباحث پیشرفته در بافت شناسی حنجره و عضلات، مکانیسم کنترل عصبی حرکتی حنجره،
- ارزیابی ابزاری شامل ارزیابی پیشرفته اکوستیکی، ارزیابی رادیوگرافیک حنجره و فونکس، ارزیابی ابزاری جریان هوا،
- رویکردهای درمانی سایکوژنیک، رویکرد ترکیبی، و روشهای ترکیبی،
- مبانی تئوری در ارتباط با مکانیسم اثر حوزه های صوت درمانی، بررسی اثربخشی تکنیکهای صوت درمانی در مطالعات پژوهشی (دیدگاه مبتنی بر شواهد)؛

- مقایسه رویکردهای علامت‌درمانی، فیزیولوژیک، سایکونژنیک و ترکیبی و کاربرد آنها در درمان با اختلالات صوتی یکسان.
- اختلال صوت در جمعیت‌های خاص (مانند کاربران حرفه‌ای صوت، سالمندان، افراد با آسیب شنوایی، تراجنسیتی‌ها)، دیسفونی ناشی از تنش عضلانی (MTD) مقاوم به درمان.
- اختلالات موردی (کمتر شایع) مثل نداشتن چین صوتی.
- تصمیم‌گیری مبتنی بر شواهد (evidence-based) در اختلالات صوتی مزمن و حنجره تحریک‌پذیر.

نوس مطالب عملی: (۳۴ ساعت)

- مشاهده جراحی حنجره (حداقل ۳ مورد).
- انجام نيزولارنگوسکپی (حداقل ۳ مورد)
- مشاوره اختلال صوت بر بالین بیمار و در بیمارستان یا مراکز پزشکی (حداقل ۳ مورد).
- تهیه یک پرونده کامل (پرونده پزشکی، مصاحبه، ارزیابی، انتخاب رویکرد درمان، روشهای درمانی، نتیجه نهایی) از مراجعه بیمار تا ترخیص.

نحوه ارزشیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حوزه نظری از طریق آزمون کتبی پایان ترم، عملکرد آنها در طول ترم تحصیلی و انجام تکالیف، مشارکت در مباحث علمی، و در حوزه عملی ارائه گزارش از مشاهده جراحی‌ها، درمان بر بالین بیمار، و همچنین ارائه یک پرونده کامل انجام خواهد گرفت.

منابع اصلی درس:

- ۱- Gallena, S. K. Voice and laryngeal disorders: A problem-based clinical guide with voice samples. Elsevier Health Sciences.
 - a. (Part IV – "Unsolved" Case Studies - page ۱۷)
- ۲- Izdebski, K. Emotions in the Human Voice, Volume ۲: Clinical Evidence (Vol. ۲). Plural Publishing.
- ۳- Makiyama, K., & Hirano, S. (Eds.). Aging voice. Springer.
- ۴- Hartnick, C. J., & Boseley, M. E. Clinical management of children's voice disorders. Plural Publishing.

- ۵- Adler, R. K., Hirsch, S., & Pickering, J. (Eds.). Voice and communication therapy for the transgender/gender diverse client: A comprehensive clinical guide. Plural Publishing.
- ۶- LeBorgne, W. D., & Rosenberg, M. D. The vocal athlete. Plural Publishing. (Chapter ۱۸: application of motor learning principles to voice training)
- ۷- Sataloff, R.T., Voice science. Plural Publishing.
- ۸- Sataloff, R. T. Clinical assessment of voice. Plural publishing.
- ۹- Sataloff, R. T. Treatment of voice disorders. Plural Publishing.
- ۱۰- Sataloff, R. T. Professional Voice: The Science and Art of Clinical Care, ۳-Volume Set. Plural Publishing.
- ۱۱- Stemple, J. C., & Hapner, E. R. Voice therapy: clinical case studies. Plural Publishing.
- ۱۲- Flasher, L. V., & Fogle, P. T. Counseling skills for speech-language pathologists and audiologists. Cengage Learning.
- ۱۳- (Part II, Counseling Skills for Working with Specific Disorders)
- ۱۴- Michaels, L., & Hellquist, H. B. Ear, nose and throat histopathology. Springer Science & Business Media. (Chapter ۳۱ - Non-infective inflammatory condition)
- ۱۵- Baker, J. Psychosocial Perspectives on the Management of Voice Disorders: Implications for Patients and Clients, Options and Strategies for Clinicians. Compton Publishing.

کد درس: ۲۸

نام درس: مباحث پیشرفته در آسیب‌شناسی، ارزیابی و درمان لکنت

پیش‌نیازها همزمان :-

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - (واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان نظریه‌ها و مدل‌های مطرح شده در زمینه آسیب‌شناسی لکنت را به بحث می‌گذارند و در ادامه روش‌ها و رویکردهای ارزیابی و درمان لکنت را نقد و جزئیات به کارگیری و تحلیل آنها را برای کاربرد پژوهشی و بالینی بررسی می‌کنند.

شرح درس:

در این درس انتظار می‌رود دانشجو هر یک از نظریه‌ها و مدل‌های مطرح شده در زمینه آسیب‌شناسی لکنت همچنین روش‌ها و رویکردهای ارزیابی و درمان لکنت را نقد و بررسی کند، علاوه بر این رویکردهای درمانی را بر اساس شواهد علمی - پژوهشی و شواهد بالینی مورد بررسی دقیق قرارداداده و بتواند پیشنهادهای پژوهشی مناسب برای پاسخ‌دهی به سوالات احتمالی در این زمینه را مطرح کند.

رتبوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

- ۱- مروری بر مدل‌ها و نظریه‌های عصب-روانشناسی زبان در آسیب‌شناسی لکنت
- ۲- مروری بر یافته‌های نورولوژیک و ژنتیک در ارتباط با آسیب‌شناسی لکنت
- ۳- مروری بر یافته‌های تصویربرداری مغزی و الکتروفیزیولوژیک در آسیب‌شناسی لکنت
- ۴- مروری بر الگوهای پردازش زبان در لکنت شامل مدل‌های واجی (EXPLAN و فرضیه اصلاح پنهان)، پردازش‌های دستوری و معنایی و کاربرد آنها در درمان لکنت

۵- مروری بر پردازش‌های هیجانی در لکت شامل محتوای هیجانی و موقعیت‌های هیجانی، arousal, valence.

regulation و کاربرد آنها در ارزیابی و درمان لکت

۶- مروری بر رویکردهای درمانی مبتنی بر شواهد علمی- پژوهشی، بر اساس سلسه مراتب ۴S

(Studies, syntheses, synopses, and systems)

مروری بر چالش‌های ارزیابی و درمان لکت در شرایط هم‌رویدادی لکت با دوزبانگی و اختلالاتی مانند اختلالات

زبان، اختلال صداهای گفتار، عقب ماندگی ذهنی، اتیسم

رتبوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

ارزیابی یک بیمار مبتلا به لکت و تبیین آن مبتنی بر مدل عصب-روانشناسی زبان و طراحی مدل درمان

ارزیابی و تحلیل نتایج در یک بیمار مبتلا به لکت و تبیین آن بر اساس مدل‌های واجی، پردازش‌های دستوری و

معنایی و طراحی مدل درمان

ارزیابی و تحلیل نتایج مبتنی بر پردازش هیجان و طراحی مدل درمان

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان از طریق آزمون کتبی پایان ترم، عملکرد آن‌ها در طول ترم تحصیلی و انجام تکالیف، مشارکت

در مباحث علمی و ارائه گزارشات علمی (پیرامون یافته‌های به روز در حوزه‌های مختلف آسیب‌شناسی، ارزیابی و

درمان لکت) انجام خواهد گرفت.

۱. Guitar B. Stuttering: An integrated approach to its nature and treatment. Lippincott Williams & Wilkins.
۲. Guitar B, McCauley RJ. Treatment of stuttering: Established and emerging interventions. Wolters Kluwer.
۳. Hegde M. N. Treatment Protocols for Stuttering. Plural
۴. Pertijs, M.A.J., Oonk, L.C., Beer, de J.J.A., Bunschoten, E.M., Bast, E.J.E.G., Ormondt, van J., Rosenbrand, C.J.G.M., Bezemer, M., Wijngaarden, van L.J., Kalter, E.J., Veenendaal, van H. Clinical Guideline Stuttering in Children, Adolescents and Adults. NVLF, Woerden.
۵. Ward, D. Stuttering and cluttering: frameworks for understanding and treatment. Psychology Press.

۶. Packman, A., & Attanasio, J. S. Theoretical issues in stuttering. Taylor & Francis.
۷. Onslow, M., & Kelly, E. M. Temperament and early stuttering intervention: Two perspectives. Journal of Fluency Disorders, ۱۰، ۵۷۶۵.
۸. Onslow, M. Stuttering and Its' Treatment: Eleven Lectures.

کد درس: ۲۹

نام درس: اختلالات شناختی - ارتباطی

پیش‌نیازها همزمان :-

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درسی :

دانشجو در پایان این درس باید آسیب شناسی، ارزیابی و درمان اختلالات شناختی ناشی از اختلالات ارتباطی را بداند و روش‌های ارزیابی این اختلالات را در جهت به‌کارگیری در بالین بصورت عملی یاد بگیرد.

شرح درس:

در این درس انتظار می‌رود دانشجو با اجزاء شناخت و کارکرد آنها بطور کامل آشنا شود و بتواند در اختلالاتی همچون ضربه مغزی و دمانس، آسیب شناسی و ارزیابی آنها را انجام دهند و درمان اختلالات ناشی از این بیماریها را برنامه‌ریزی و اجرا کند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱. شناخت و ارتباط

۲. توجه

- تئوری‌ها و مدل‌های توجه

- توجه در اختلالات شناختی - ارتباطی نوروزنیک (اختلال نیمکره راست، ضربه مغزی، دمانس، آفازی)

- آشنایی با ارزیابی توجه

- آشنایی با درمان توجه

۳. اصول حافظه انسانی

- تئوری شناخت و حافظه

- مدل‌های حافظه‌ای چند مرحله‌ای

- آشنایی با ارزیابی عملگردهای حافظه

- آشنایی با رویکردهای مختلف در درمان حافظه

۴. عملکرد اجرایی

- مدل‌های ادراکی عملکردهای اجرایی

- ارتباطات بین عملکردهای اجرایی، توجه و حافظه

- نتایج ارتباطی شناختی بدعملکردی اجرایی (خریه مغزی، اختلالات نیمکره راست، دمانس)

۵. آشنایی با ارزیابی عملکرد اجرایی

۶. آشنایی با درمان بدعملکردی اجرایی

۷. دمانس و انواع آن:

- Alzheimer's disease

- Vascular Dementia

- Parkinson's disease

- Lewy Body disease

- Huntington's disease

- Frontotemporal Dementia

۸. آشنایی با ارزیابی اختلالات شناختی - ارتباطی در دمانس

۹. آشنایی با درمان (مستقیم و غیرمستقیم) اختلالات شناختی - ارتباطی در دمانس

رتوس مطالب عملی (۲۴ ساعت):

۱. اجرای عملی، شیوه نمره دهی و تفسیر ارزیابی های توجه در افراد سالم

۲. اجرای عملی، شیوه نمره دهی و تفسیر ارزیابی های عملکردهای حافظه در افراد سالم

۳. اجرای عملی، شیوه نمره دهی و تفسیر ارزیابی های عملکرد اجرایی در افراد سالم

۴. اجرای عملی، شیوه نمره دهی و تفسیر ارزیابی های گفتار، زبان و شناخت (توجه، حافظه و عملکرد

اجرایی) در دمانس (با تمرکز بر اختلال خفیف شناختی و آلزایمر)

شیوه ارزشیابی دانشجویی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارت روانی حرکتی بصورت عملی انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Kimbarow, M. L. Cognitive Communication Disorders .Plural Publishing, Inc.
۲. Peach, R. K., & Shapiro, L. P. Cognition and Acquired Language Disorders: An Information Processing Approach .Mosby.
۳. Bayles, K. Cognitive-Communication Disorders of MCI and Dementia (Definition, Assessment, and Clinical Management) .Plural Publishing, Inc.

کد درس: ۳۰

نام درس: رشد زبان و شناخت در کودکان طبیعی و دارای آسیب زبانی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با نظریه‌های رشد زبان و شناخت و کاربرد نظریه‌ها در کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم و اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان)، آسیب‌های مغزی در دوران کودکی

شرح درس:

در این درس دانشجویان با نظریه‌های رشد زبان و شناخت آشنا می‌شوند و مبانی نظری اختلالات ارتباطی و زبانی را در کودکان مبتلا به اختلال طیف اوتیسم و اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان) را فرا می‌گیرند. همچنین با ویژگی‌های ارتباطی، گفتاری، زبانی و تحصیلی کودکان مبتلا به آسیب‌های مغزی آشنا می‌شوند. همچنین با شیوه‌های ارزیابی و راهکارهای درمانی مبتنی بر نظریه در کودکان دارای آسیب زبانی آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

- مروری بر نظریه‌های ارتباط زبان و شناخت (نظریه پیاز، نظریه حافظه فعال بدلی، اثر شناخت بر یادگیری گرامر، تنوری ذهن و نقش آن در یادگیری زبان، عملکرد اجرایی و یادگیری زبان، دیدگاه چامسکی و نظریه پیمان‌ای بودن زبان بحث می‌شود)
- معرفی مبانی نظری اختلالات ارتباطی در کودکان اختلال طیف اوتیسم (مانند نقص در تنوری ذهن، ضعف انسجام مرکزی و نقص در عملکرد اجرایی)
- معرفی مبانی نظری اختلالات زبانی در کودکان اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان) (نقص در پردازش شنیداری، نقص در سرعت پردازش، اثر ویژگی‌های زبان در تظاهرات بالینی کودک)
- تعیین ابعاد آسیب‌های ارتباطی، گفتاری، زبانی و تحصیلی کودکان مبتلا به آسیب‌های مغزی
- ارائه راهکارهای ارزیابی و درمان اختلالات ارتباطی (کلامی - غیرکلامی) مبتنی بر شواهد کودکان دارای اختلال طیف اوتیسم
- ارائه راهکارهای ارزیابی و درمان اختلالات ارتباطی (کلامی - غیرکلامی) مبتنی بر شواهد کودکان دارای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان)
- ارائه راهکارهای ارزیابی و درمان اختلالات ارتباطی (کلامی - غیرکلامی) کودکان مبتلا به آسیب‌های مغزی

رتوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

- اجرای عملی ارزیابی‌ها در کودک اختلال طیف اوتیسم مانند چک لیست ارتباطی کودکان، پرسشنامه‌ها و سیستم‌های طبقه‌بندی عملکرد ارتباطی و تفسیر آن‌ها
- اجرای عملی رویکردهای درمانی بهبود مهارت‌های رفتار ارتباطی اختلال طیف اوتیسم، Pivotal Response، Social Stories، Training Picture Exchange Communication System (PECS)، Supporting Knowledge in Language and Literacy
- یافتن شواهد برای تکنیک‌های ارزیابی مهارت‌های زبانی (تحلیل نمونه زبانی) و شناختی (با تمرکز بر حافظه فعال واج شناختی) در کودک دارای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان) و اجرای عملی آن‌ها
- یافتن شواهد برای تکنیک‌های درمان مهارت‌های زبانی (narrative language based intervention) و شناختی (با تمرکز بر حافظه فعال واج شناختی) در کودک دارای اختلال تکاملی زبان (آسیب ویژه زبان) و اجرای عملی آن‌ها
- یافتن شواهد برای تکنیک‌های ارزیابی و درمان اختلالات ارتباطی (کلامی- غیر کلامی) کودکان مبتلا به آسیب‌های مغزی و اجرای عملی آن

شیوه ارزشیابی دانشجویان

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره صورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش‌کنی، چک لیست و اجرای عملی روش‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

1. Martin, L., McDonald, S. Weak coherence, no theory of mind, or executive dysfunction? Solving the puzzle of pragmatic language disorders. *Brain Language*; ۲۰۰۳; ۸۵, ۴۵۱-۴۶۶.
2. Pedreño C, Pousa E, Navarro JB, Pàmias M, Obiols JE. Exploring the components of advanced theory of mind in autism spectrum disorder. *Journal of autism and developmental disorders*. ۲۰۱۷ Aug ۱; ۴۷(۸):۲۴۰۱-۹.
3. Demetriou EA, DeMayo MM, Guastella AJ. Executive Function in Autism Spectrum Disorder: History, Theoretical Models, Empirical Findings, and Potential as an Endophenotype. *Frontiers in psychiatry*. ۲۰۱۹; ۱۰.

۴. Volkmar FR, Paul R, Klin A, Cohen DJ (Eds.). Handbook of autism and pervasive developmental disorders, diagnosis, development, neurobiology, and behavior (Vol. ۱ & ۲). John Wiley & Sons.
۵. Stavrakaki S (Ed.). Specific language impairment: current trends in research (Vol. ۵۸). John Benjamins Publishing Company.
۶. Leonard LB. Children with specific language impairment. MIT.

نام درس: روش‌های پیشرفته ارزیابی و درمان اختلالات بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی) کد درس: ۳۱
پیش‌نیازها همزمان: -

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با تئوری‌ها و مکانیسم‌های فازهای مختلف بلع و بیومکانیک اندامهای دخیل در بلع (فازهای دهانی و حلقی).

- آشنایی دانشجویان با انواع روشهای درمانی رایج و مکمل اختلال بلع، کاربرد ابزارهای جدید در ارزیابی اختلال بلع و نقد و بررسی هر یک از آن‌ها و کسب مهارت در انجام ابزار FEES و tDCs
شرح درس:

در این درس انتظار می‌رود دانشجوی رویکردهای درمان رایج و مکمل را نقد و بررسی کند و روند ارزیابی و درمان با استفاده از ابزارها را دانسته و در آن ماهر شود. همچنین، رویکردهای درمانی را بر اساس شواهد علمی - پژوهشی و شواهد بالینی مورد بررسی دقیق قرار بدهد و بتواند پیشنهاد های پژوهشی مناسب برای پاسخدهی به سوالات احتمالی در این زمینه را مطرح کند.

رتبوس مطالب نظری (۱۷ ساعت)

۱. مروری بر فیزیولوژی و نوروفیزیولوژی فازهای مختلف در بلع
۲. مروری بر بیومکانیک و کنزیولوژی عضلات درگیر در هر یک از فازهای مختلف بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)
 ۱. تئوری‌های مختلف کنترل عصبی بلع
 ۲. نقش شناخت و تئوری‌های مختلف آن در کنترل بلع
 ۳. مروری بر ابزارهای رایج و نوین ارزیابی در بلع (EEG, TMS, FEES, VFS, MASA, ...)
 ۴. اصول و مبانی الکترومیوگرافی و تفسیر آن در ارزیابی دیسفاژی
 ۵. اصول و مبانی اولترا سونوگرافی تفسیر آن در ارزیابی دیسفاژی
 ۶. نقد و بررسی پروتکل‌های درمان رایج در اختلال بلع بزرگسالان، مانند:
 - درمان‌های جبرانی

- درمان های توانبخشی
- ۷. آشنایی با اصول تحریک های مغزی در درمان اختلال بلع
- ۸. آشنایی، نقد و بررسی پروتکل های درمان مکمل در اختلال بلع بزرگسالان، مانند:
 - Transcranial Magnetic Stimulation (TMS)
 - transcranial Direct Current Stimulation (tDCS)
 - NeuroMuscular Electrical Stimulation (NMES)
 - Manipulation
 - Sensory stimulation
- درمان های دارویی و طب سوزنی
- ۹. نقد و بررسی رویکردهای درمانی مبتنی بر شواهد علمی - پژوهشی بر اساس سلسله مراتب (studies, syntheses, synopses, and systems; ۴S)
- ۱۰. اصول و مبانی کاربرد الکترو تراپی در درمان دیسفاژی

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت)

- ۱- آشنایی با پروسیجر استفاده از دستگاه FEES و کسب مهارت در استفاده از آن و ثبت و تفسیر اطلاعات بدست آمده
- ۲- آشنایی با پروسیجر استفاده از تحریک مغزی tDCS و کسب مهارت در استفاده از آن در درمان بیماران مبتلا به اختلال بلع (فازهای دهانی و دهانی-حلقی)

شیوه ارزشیابی دانشجوی :

ارزشیابی دانشجویان از طریق آزمون کتبی پایان ترم، عملکرد آن ها در طول ترم تحصیلی و انجام تکالیف، مشارکت در مباحث علمی و ارائه گزارشات علمی انجام خواهد گرفت.

منابع اصلی درس:

۱. Murry, T. Clinical Management of Swallowing Disorders. Plural Publishing, Inc.
۲. Corbin-Lewis, K., & Liss, J. M. Clinical Anatomy & Physiology of the Swallow Mechanism. Cengage Learning.
۳. Carrau, R. L., Howell, R. J., & Murry, T. Comprehensive Management of Swallowing Disorders. Van Haren Publishing.
۴. Rosenbek, J. C. Dysphagia in Movement Disorders (Clinical Dysphagia). Plural Publishing, Inc.
۵. Langmore, S. E. Endoscopic Evaluation and Treatment of Swallowing Disorders. Georg Thieme Verlag.
۶. Michou E., Sasegbon A., Handy S. Direct and Indirect Therapy: Neurostimulation for the Treatment of Dysphagia After Stroke. In: Ekberg O. (eds) Dysphagia. Medical Radiology. Springer
۷. Knotkova, H., Nitsche, M. A., Bikson, M., & Woods, A. J. Practical Guide to Transcranial Direct Current Stimulation: Principles, Procedures and Applications. Springer.

نام درس: اختلالات گفتار و تشدید در شکاف کام

کد درس: ۳۲

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱,۵ واحد نظری - ۰,۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی:

افزایش دانش نظری و بالینی دانشجویان در خصوص ارزیابی و درمان مبتنی بر شواهد برای عوارض گفتار و تشدید ناشی از شکاف کام براساس انواع رویکردهای روان‌شناسی زبان و فراشناختی، و بررسی‌های ابزاری در ارزیابی و درمان عوارض گفتاری ناشی از VPI

شرح درس:

در این درس دانشجویان پس از مروری بر ساختار و عملکرد اندامهای گفتار مرتبط با شکاف کام، با مدلها و رویکردهای روان‌شناسی زبان و فراشناختی در ارزیابی و درمان مبتنی بر شواهد بیماران با شکاف کام آشنا می‌شوند. همچنین کاربرد روش‌های ابزاری را در ارزیابی و مداخلات مرتبط با شکاف کام و VPI فرا می‌گیرند.

رتبوس مطالب نظری (۲۶ ساعت):

مروری بر عملکرد و ساختار فیزیکی و تولید گفتار مرتبط با شکاف کام

ارزیابی و مداخلات زودهنگام مهارت‌های ارتباطی در شکاف کام

آوانگاری مشکلات گفتاری مرتبط با شکاف کام

کاربرد بررسی‌های اکوستیک، نیزواندوسکوپي، اولتراسوند و MRI در ارزیابی و بیوفیدبک تراپی عوارض گفتاری ناشی از VPI

مدلها و رویکردهای مختلف مداخلات گفتاری در بافتهای مختلف زبانی و فرهنگی در شکاف کام

ارزیابیها و درمانهای سایکولبگواستیک و فراشناختی در شکاف کام

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

رویکردهای واجی در درمان مشکلات گفتاری مرتبط با شکاف کام

ارزیابی و درمان مبتنی بر شواهد در شکاف کام

رتوس مطالب عملی (۱۷ ساعت):

انجام و تفسیر نیزوآندوسکوپی و/یا ارزیابی آکوستیکی و/یا ارزیابی اولتراسوند و یا/ MRI در دو بیمار

آوانویسی گفتار دو بیمار

شیوه‌ی ارزیابی:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

کلیه منابع براساس آخرین ویرایش ارائه شود.

1. Howard, S., & Lohmander, A. (Eds.). Cleft palate speech: assessment and intervention. John Wiley & Sons.
2. Kummer, A. W. Cleft palate & craniofacial anomalies: Effects on speech and resonance. Nelson Education.
3. Peterson-Falzone, S. J., Hardin-Jones, M. A., & Karnell, M. P. Cleft palate speech . St. Louis, MO: Mosby.

کد درس: ۳۳

نام درس: کنترل حرکتی گفتار

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی:

آشنایی با تئوری‌های کنترل حرکتی و تولید گفتار

شرح درس:

در این درس دانشجویان با مفاهیم کنترل حرکتی، یادگیری و چگونگی تولید گفتار آشنا می‌شوند. همچنین مراحل یادگیری حرکتی و نقش حس‌های مختلف در گفتار را یاد می‌گیرند و می‌آموزند چگونگی مهارت‌های حرکتی گفتار پس از آسیب‌بازایی می‌شوند.

رئوس مطالب نظری (۳۴ ساعت)

• کنترل حرکت و یادگیری

- مغز و یادگیری حرکتی

- یادگیری و مراحل آن

- انتقال یادگیری

- یادگیری حرکتی و بازآموزی عملکرد حرکتی

• تئوری‌های کنترل حرکت

• سیستم‌های باز و بسته

• تئوری برنامه‌ریزی حرکتی

• تئوری سیستم‌ها

• نقش حافظه در یادگیری حرکتی

- نقش حس‌ها در کنترل حرکت
- تئوری‌های تولید گفتار
 - مدل وندرمرو
 - مدل GEPPETO
 - مدل FACTS
 - مدل DIVA
- عملکرد تنفس در حین تولید گفتار
- عملکرد حرکتی حنجره در حین تنفس
- فعالیت کورتکس حرکتی در هنگام تولید واژه و تولید همخوان
- هماهنگی حرکتی بین حنجره، زبان و لب‌ها در حین گفتار
- مانیتورینگ خطاهای گفتاری
- یادگیری توالی‌های حرکتی گفتار
- مکانیسم‌های حرکتی عصبی دخیل در تولید گفتار
- ارتباط بین ویژگی‌های حرکتی و آکوستیکی گفتار
- درون داده‌های حسی در حین تولید گفتار
- تاثیر اختلالات مختلف بر کنترل حرکتی گفتار

شیوه‌ی ارزیابی :

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

۱. Magill, R. A., & Anderson, D. Motor learning and control. McGraw-Hill Publishing.
۲. Shumway-Cook, A., & Woollacott, M. H. Motor control: translating research into clinical practice. Lippincott Williams & Wilkins.
۳. Maassen, B., & Van Lieshout, P. (Eds.). Speech motor control: New developments in basic and applied research. Oxford University Press.
۴. Guenther, F. H. Neural control of speech. Mit Press.

۵- Related Articles

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنا شدن دانشجویان با مبانی عصبی - شناختی توانبخشی و انواع درمان‌های مبتنی بر توانبخشی شناختی و عصبی در آفازی

شرح درس: در این درس دانشجویان با سازوکارهای سازمان‌دهی مجدد معزی در رابطه با زبان و شناخت پس از آفازی ناشی از سکته آشنا می‌شوند. درمان‌های مؤثر بر آسیب‌های شناختی شامل توجه و حافظه و عملکرد اجرایی همراه با آفازی یا می‌آموزند. با رویکردها و مدل‌هایی را که منجر به مندهای درمانی مبتنی بر توانبخشی عصبی-شناختی می‌گردد آشنا می‌شوند و می‌توانند آن‌ها را نقد کنند. با فاکتورهای مؤثر در درمان بیماران دارای آفازی آشنا می‌شوند و از تأثیر آن‌ها بر ایجاد تغییرات پایدار زبانی و شناختی آگاه می‌شوند.

رنوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

۱- مروری بر سازوکارهای سازمان‌دهی مجدد زبان پس از سکته

۲- فشردگی (intensity) درمان

۳- کاربرد نظریه‌های یادگیری در توانبخشی آفازی:

- مدل توانبخشی - یادگیری

- استفاده از اصول یادگیری در درمان (Massed practice در مقابل spaced

practice)

- استفاده از اصول یادگیری شناختی

- استفاده از اصول یادگیری حرکتی

- استفاده از بازیابی فاصله‌ای (spaced retrieval)

۴- رویکردهای عمده در درمان آفازی

- رویکرد تحریکی

- رویکرد نوروسایکولوژی شناختی

- رویکرد عصبی - زبان شناختی

۵- تأثیر درمان‌های تکمیلی و مکانیسم اثر آنها:

- دارودرمانی

- TMS/rTMS

DCS -

- ۶- درمان مبتنی بر محدود سازی (CIAT)
- ۷- تأثیر نوابختی عصبی بر حس
- ۸- درمان های شناختی در آفازی:
 - درمان متمرکز بر توجه
 - درمان متمرکز بر حافظه کاری
 - درمان متمرکز بر عملکرد اجرایی
- ۹- بحث نعیم در درمان آفازی

زنوس مطالب عملی (۳۴ ساعت)

۱- با به دست آوردن داده های ارزیابی بیمار دارای آفازی بر اساس رویکردهای زیر اهداف، تکالیف درمانی، متدها، تکنیک ها، فشردگی و تعداد جلسات، زمان لازم هر جلسه و ابزار را به صورت یک پروتکل پیشنهاد نماید:

- رویکرد نوروسایکولوژی شناختی
- رویکرد تحریکی
- رویکرد عصبی - زبان شناختی

شیوه ارزشیابی دانشجوی

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی، چک لیست و اجرای عملی روش ها انجام می شود.

منابع اصلی درس:

کلیه منابع (به استثنای مقالات) براساس آخرین ویرایش ارائه شده است

۱. Wixted, J. T., & Thompson-Schill, S. L.. *Stevens' Handbook of Experimental Psychology and Cognitive Neuroscience, Language and Thought* (Vol. ۳). John Wiley & Sons.
۲. Faust, M. (Ed.). *The handbook of the neuropsychology of language* (Vol. ۲). John Wiley & Sons.
۳. Stemmer, B., & Whitaker, H. A. (Eds.). *Handbook of the Neuroscience of Language*. Academic Press.
۴. Carey, L. M. (Ed.). *Stroke rehabilitation: insights from neuroscience and imaging*. Oxford university press.

۵. Murray, L. L. Cognitive treatments for aphasia: Should we and can we help attention and working memory problems?. *Journal of Medical Speech-Language Pathology*, ۱۲(۳), xxv-xxv.
۶. Saur, D., Lange, R., Baumgaertner, A., Schraknepper, V., Willmes, K., Rijntjes, M., & Weiller, C. Dynamics of language reorganization after stroke. *Brain*, ۱۲۹(۶), ۱۳۷۱-۱۳۸۴.
۷. Cherney, L. R., Patterson, J. P., Raymer, A., Frymark, T., & Schooling, T. (۲۰۰۸). Evidence-based systematic review: Effects of intensity of treatment and constraint-induced language therapy for individuals with stroke-induced aphasia.
۸. Cherney, L. R. (۲۰۱۲). Aphasia treatment: Intensity, dose parameters, and script training. *International Journal of Speech-Language Pathology*, ۱۴(۵), ۴۲۴-۴۳۱.
۹. Berthier, M. L., Pulvermüller, F., Dávila, G., Casares, N. G., & Gutiérrez, A. (۲۰۱۱). Drug therapy of post-stroke aphasia: a review of current evidence. *Neuropsychology review*, ۲۱(۳), ۳۰۲.
۱۰. Middleton, E. L., Schuchard, J., & Rawson, K. A. (۲۰۲۰). A review of the application of distributed practice principles to naming treatment in aphasia. *Topics in Language Disorders*, ۴۰(۱), ۳۶-۵۳.
۱۱. Lang, C. E., Lohse, K. R., & Birkenmeier, R. L. (۲۰۱۵). Dose and timing in neurorehabilitation: prescribing motor therapy after stroke. *Current opinion in neurology*, ۲۸(۶), ۵۴۹.
۱۲. Pulvermüller, F., Neininger, B., Elbert, T., Mohr, B., Rockstroh, B., Koebbel, P., & Taub, E. (۲۰۰۱). Constraint-induced therapy of chronic aphasia after stroke. *Stroke*, ۳۲(۷), ۱۶۲۱-۱۶۲۶.

کد درس: ۳۵

نام درس: شاخص‌های ارزیابی و تحلیل گفتار و زبان

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در پایان درس دانشجو باید ضمن مروری بر تمامی شاخص‌های مرتبط با گفتار و زبان سنجه‌های موجود جهت ارزیابی گفتار و زبان را تحلیل و در مورد کارایی آنها در شناسایی اختلال، تعیین خط پایه، تعیین اثربخشی درمان به بحث بپردازد و مزایا و معایب آنها را تحلیل کند.

شرح درس:

دانشجویان در این درس ضمن مروری بر تعریف شاخص، شاخص‌های مطرح در جنبه‌های مختلف گفتار و زبان شامل مهارت‌های پیش‌زبانی، واج‌شناسی، صرف و نحو، معنی‌شناسی (واژگان، روابط معنایی)، کاربرد شناسی زبان، نوا و سرعت گفتار را به تحلیل، بحث و بررسی می‌گذارند.

رتبوس مطالب نظری (۱۷ ساعت):

مرور شاخص‌های مربوط به مهارت‌های پیش‌زبانی (بویژه حرکات بیانگر) و سنجه‌های موجود در عرصه بین‌المللی و داخلی؛ تحلیل کارایی این شاخص‌ها در ارزیابی مهارت‌های ارتباطی کودکان، شناسایی اختلال، تعیین خط پایه، تعیین اثربخشی درمان؛ شرح مزایا و معایب این شاخص‌ها

مرور بر شاخص‌های مربوط به مهارت‌های واج‌شناختی و سنجه‌های کمی و کیفی موجود در عرصه بین‌المللی و داخلی؛ تحلیل کارایی این شاخص‌ها در ارزیابی، شناسایی اختلال، تعیین خط پایه، تعیین اثربخشی درمان؛ شرح مزایا و معایب این شاخص‌ها

مرور شاخص‌های مربوط به مهارت‌های صرف و نحو و سنجه‌های موجود در عرصه بین‌المللی و داخلی؛ تحلیل کارایی این شاخص‌ها در ارزیابی، شناسایی اختلال، تعیین خط پایه، تعیین اثربخشی درمان؛ شرح مزایا و معایب این شاخص‌ها

مرور شاخص‌های مربوط به مهارت‌های معنی‌شناسی (واژگان، روابط معنایی) و سنجه‌های کمی و کیفی موجود در عرصه بین‌المللی و داخلی؛ تحلیل کارآیی این شاخص‌ها در ارزیابی، شناسایی اختلال، تعیین خط پایه، تعیین اثربخشی درمان؛ شرح مزایا و معایب این شاخص‌ها

مرور بر شاخص‌های مربوط به مهارت‌های کاربردشناسی و سنجه‌های کمی و کیفی موجود در عرصه بین‌المللی و داخلی؛ تحلیل کارآیی این شاخص‌ها در ارزیابی، شناسایی اختلال، تعیین خط پایه، تعیین اثربخشی درمان؛ شرح مزایا و معایب این شاخص‌ها

مرور شاخص‌های مربوط به مهارت‌های نوا و سرعت گفتار و سنجه‌های کمی و کیفی موجود در عرصه بین‌المللی و داخلی؛ تحلیل کارآیی این شاخص‌ها در ارزیابی، شناسایی اختلال، تعیین خط پایه، تعیین اثربخشی درمان؛ شرح مزایا و معایب این شاخص‌ها

رئوس مطالب عملی (۳۴ ساعت):

نقد و بررسی مقالات و منابع معتبر جهت طبقه‌بندی و تحلیل شواهد مرتبط با هر یک از شاخص‌های گفتار و زبان در حوزه‌ی مهارت‌های پیش‌زبانی، واج‌شناسی، صرف و نحو، معنی‌شناسی (واژگان، روابط معنایی)، کاربردشناسی زبان، نوا و سرعت گفتار را کند.

تهیه‌ی دو نمونه‌ی گفتاری و زبانی برای دو بیمار و تشخیص، تحلیل ارزیابی و تفسیر نتایج یا رجوع به شاخص‌های موجود گفتار و زبان در زبان فارسی

شیوه ارزیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان در حیطه شناختی در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی و چهار گزینه‌ای و در حیطه مهارتی با استفاده از گزارش کتبی. چک لیست و اجرای عملی روتس‌ها انجام می‌شود.

منابع اصلی درس:

1. Crystal, D. (last edition). Profiling linguistic disability.
2. Lee, L. L. *Developmental sentence analysis: A grammatical assessment procedure for speech and language clinicians*. Northwestern University Press.
3. Hoff, E. (last edition). *Language development*. Cengage Learning.

۴. Bavin, E. L., & Naigles, L. R. (Eds.). *The Cambridge handbook of child language*. Cambridge University Press.
۵. Hoff, E. (Ed.). (last edition). *Research methods in child language: A practical guide* (Vol. ۹). John Wiley & Sons.
۶. Bavin, E. L., & Naigles, L. R. (Eds.). (last edition). *The Cambridge handbook of child language*. Cambridge University Press.
۷. Ingram, D. (۲۰۰۲). The measurement of whole-word productions. *Journal of Child Language*, ۲۹(۴), ۷۱۳.
۸. Dodd, B. (last edition). *Differential diagnosis and treatment of children with speech disorder*. John Wiley & Sons.
۹. Paul, R., & Norbury, C. (last edition). *Language disorders from infancy through adolescence-E-Book: Listening, speaking, reading, Writing, and Communicating*. Elsevier Health Sciences.
۱۰. Samadi, H., & Perkins, M. R. (۱۹۹۸). P-LARSP: A developmental language profile for Persian. *Clinical linguistics & phonetics*, ۱۲(۲), ۸۳-۱۰۳.
۱۱. <https://mb-cdi.stanford.edu/>
۱۲. Jalilevand, N., Kamali, M., Modarresi, Y., & Kazemi, Y. (۲۰۱۶). The Persian developmental sentence scoring as a clinical measure of morphosyntax in children. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran*, ۳۰, ۴۳۵.
۱۳. Eisenberg, S. L., Guo, L. Y., & Germezia, M. (۲۰۱۲). How grammatical are ۳-year-olds?. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*.
۱۴. طریفیان ط. مجموعه آزمون ارزیابی تشخیصی آوایی و واجی. تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی.
۱۵. بسته های ارزیابی پانا، TOLD، و وکسلر
۱۶. مجموعه مقالات فارسی و انگلیسی مرتبط با موضوع اندازه‌گیری و شاخص‌ها در حوزه مربوطه

فصل چهارم استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که باستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم یابگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تحت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیابان باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیأت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

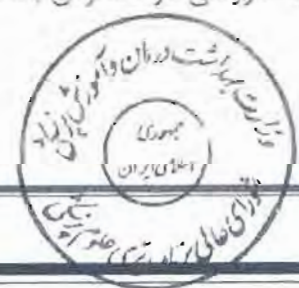
* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیأت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیأت علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

- * ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته. وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.
- * ضروری است، محتوای برنامه کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
- * ضروری است، فرایند مهارت‌آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، مقررات پوشش (Deress Cod) در شروع دوره به فراگیران اطلاع‌رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم‌های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- * ضروری است، فراگیران کارنامه‌ی (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنامه‌ی خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- * ضروری است، کارنامه به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه‌های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی بین رشته‌ای از قبل پیش‌بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.
- * ضروری است، در آموزش‌های حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

* ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

پس از تصویب و ابلاغ برنامه به گروه‌های آموزشی، در پایان هر سال تحصیلی از مدیران گروه‌های آموزشی نظرخواهی به عمل می‌آید و با جمع‌آوری نتایج این نظرسنجی‌ها در پایان یک دوره آموزشی ۴ ساله در مقطع دکترا تغییرات و اصلاحات برنامه انجام خواهد شد. لازم به ذکر است بر اساس نظرسنجی‌های سالیانه، در صورتی که نیاز به تغییر وجود داشته باشد، این تغییرات پس از هر نظرسنجی و با تایید اعضای هیأت ممتحنه، ارزشیابی و برنامه‌ریزی رشته گفتاردرمانی اعمال خواهد شد.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- گذشت ۵ سال از اجرای برنامه
- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:	شاخص:
۸۰ درصد	میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:
۷۰ درصد	میزان رضایت اعضای هیأت علمی از برنامه:
۷۰ درصد	میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:
طبق نظر ارزیابان	میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:
طبق نظر ارزیابان	کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیأت علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نتایج نیازسنجی های انجام شده:

طی جلسات حضوری، ایمیل، یا واتس اپ، و ارسال پرسشنامه به اعضای هیئت علمی برجسته و پیش کسوت، دانشجویان دکترای گفتاردرمانی و همچنین مدیران گروه های آموزشی گفتاردرمانی سراسر کشور نظرسنجی و نیازسنجی انجام شد. داده های به دست آمده در تکوین و تهیه این برنامه مورد استفاده قرار گرفت.

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:

 - ۱-۱) شایسته شأن و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
 - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
 - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
 - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
 - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
 - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
 - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
 - ۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
 - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
 - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
 - ۱۱-۱) یا در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
 - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
 - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
 - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

 - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
 - ۲-۱-۲) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
 - ۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛

- ۲-۱-۳) نام، مسؤولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
- ۱-۴-۲) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
- ۱-۵-۲) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
- ۱-۶-۲) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۲-۱-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:
- ۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۱-۳) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۱-۲-۳) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
- ۱-۳-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
- ۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مدنظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
- ۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

- ۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛
- ۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛
- ۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛
- ۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.
- در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار - مذکور در این منشور - بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.
- چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما میتواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

ضمیمه شماره ۲

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحدالشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان یا آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خاتم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده یا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-پالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای تظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت نمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبانی اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می‌کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش‌هایی که بر روی حیوانات انجام می‌دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند. به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می‌باشد. ذیلاً به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می‌شود:

- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- قفس‌ها، دیوار، کف و سایر بخش‌های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- قفس‌ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و برودت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل‌گیرنده کنترل شود.
- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- قفس‌ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- صداهای اضافی، که باعث آزار حیوان می‌شوند از محیط حذف شود.
- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.
- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار، از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.

- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین‌ها و مراقبین وجود داشته باشد.
- در پژوهشها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.
- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش‌های حیوانی

- گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق، مناسب باشد.
- حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- امکان استفاده از برنامه‌های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق، حداقل آزار بکار گرفته شود.
- در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.